

ברן-עמיאל

שטראוס-עמיאל

מכון או"ת להכשרת רבנים ומחנכים לקהילות ישראל

המדריך לרב

במעגלי השנה והחיים היהודיים

יום הזכרון | יום העצמאות

מהדורה
ראשונה

הרב אליהו בירנבוים
והרב בנג'י מאירס

פרק מתוך הספר המדריך לרב

המדריך לרב

במעגלי השנה והחיים היהודיים

יום הזכרון | יום העצמאות

הרב אליהו בירנבוים
והרב בנג'י מאירס

פרק מתוך הספר המדריך לרב

02.588.0910

rabanim@ots.org.il
benjy@ots.org.il

www.otsamiel.org.il

www.facebook.com/Straus.Amiel

תוכן עניינים

יום הזכרון

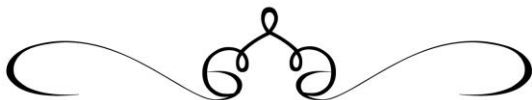
- 3 על משמעות יום הזכרון
- 3 תפקיד הרב ורעיונות לפעילות
- 4 הלכות יום הזכרון
- 4 תאריך
- 4 ליווי מוסיקלי
- 5 תפילות ואזכרות ליום הזכרון
- 5 סדר התפילות - הקדמה
- 5 סדר התפילות - יזכור
- 6 סדר התפילות – אל מלא רחמים ואזכרות
- 9 שירים וקריאות ליום הזכרון
- 9 מהמקורות
- 11 שירים
- 12 פרקי קריאה ליום הזכרון (אתר יזכור)
- 12 עזבונם הספרותי, אמנותי ומדעי של הנופלים
- 12 פיוטים ליום הזכרון

בין יום הזכרון ליום העצמאות

- 13 על משמעות סדר ההבדלה
- 13 תפקיד הרב ורעיונות לפעילות

יום העצמאות

- 14 על משמעות יום העצמאות
- 14 תפקיד הרב ורעיונות לפעילות
- 15 הלכות יום העצמאות
- 15 הקדמה
- 15 תאריך
- 16 ברכת שהחינו
- 16 הלל
- 17 מוסיקה
- 18 גילוח
- 18 חתונות
- 19 תפילות ליום העצמאות
- 19 סדר התפילות - הקדמה
- 20 סדר התפילות – ערב יום העצמאות
- 26 סדר התפילות – שחרית ביום העצמאות
- 35 על הניסים
- 39 מי שברך – למדינת ישראל ולצה"ל
- 41 קידוש ליום העצמאות
- 44 שירים וקריאות ליום העצמאות
- 44 מהמקורות
- 45 שירים
- 46 קטעי קריאה ומקורות (אתר משרד החינוך)
- 46 פיוטים ליום העצמאות (אתר הפיוט והתפילה)

יום הזכרון

על משמעות יום הזכרון

מתוך אתר הכנסת: "ייעודו של יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל הוא התייחדות של אזרחי ישראל עם זכר הנופלים במערכות ישראל, אשר בזכות הקרבתם המדינה קיימת. יום זה מצוין מדי שנה בשנה בדי' באייר או בסמוך לתאריך זה, ותמיד יום אחד לפני יום העצמאות, כדי לסמל ולהדגיש את הקשר שבין הנופלים ומסירות נפשם ובין תקומת מדינת ישראל.¹ ביום זה אנו זוכרים ומזכירים את הנופלים בשירות הבטחון מלפני קום המדינה ועד ימינו, וכן את הנרצחים בפעולות האיבה שפקדו את מדינתנו.

תפקיד הרב ורעיונות לפעילות

יום הזכרון הוא מועד יחסית חדש בלוח השנה היהודי, ועל כן ישנה גמישות רבה באפשרויות העומדות בפני הרב לשילוב תכנים חדשים בתפילה ובטקסים השונים. הכוונה כאן היא להעמיד בפני הרב את עיקרי הדברים בעניין בית הכנסת, ולהוסיף הפניות למקורות אחרים.

תפקיד הרב הוא לעורר זכרון, לייחד את היום לכבוד זכר הנופלים, להדגיש את ההקרבה של כוחות הבטחון ואזרחי מדינת ישראל שנפלו על קידוש ה', לספר את סיפורה של מדינת ישראל וגם את סיפורם של הנופלים ובני משפחותיהם. מדובר על יום מרגש, ועל

¹ http://www.knesset.gov.il/holidays/heb/yom_zik.htm

כן על הרב להעצים את הרגש תוך מתן תוכן ערכי ויהודי ליום הזה וליצור משמעות ותחושת שייכות אישית, קהילתית ולאומית. מעבר לתפילות, שירים וקריאות, כדאי להיעזר בחברי קהילה שחוו מלחמות, קרבות או פיגועים, בין בצורה ישירה ובין כקרובי משפחה או חברים.

הלכות יום הזכרון

תאריך

יום הזכרון נקבע ליום שקודם ליום העצמאות, והוא ד' באייר. לאור בקשת הרבנות הראשית,² תאריך זה ישונה בהתחשב בקדושת השבת, וכך נקבע כחוק במדינת ישראל:³

”(א) ד' באייר הוא יום זכרון גבורה ללוחמי צבא-הגנה לישראל שנתנו נפשם על הבטחת קיומה של מדינת ישראל וללוחמי מערכות ישראל שנפלו למען תקומת ישראל, להתייחדות עם זכרם ולהעלאת מעשי גבורתם.

(ב) חל ד' באייר בששי בשבוע, יקויים יום הזכרון ביום ב' באייר של אותה שנה; חל בחמישי בשבוע, יקויים יום הזכרון ביום ג' באייר של אותה שנה; חל בראשון בשבוע, יקויים יום הזכרון ביום ה' באייר של אותה שנה.”

ליווי מוסיקלי

מותר לנגן ביום הזכרון מנגינות המתאימות ליום זה, אף בכלי-נגינה.⁴

² <http://www.yeshiva.org.il/midrash/shiur.asp?id=2152>

³ חוק יום הזכרון לחללי מערכות ישראל, התשכ"ג - 1963.

⁴ http://www.knesset.gov.il/laws/special/heb/chok_yom_hazikaron.htm

תפילות ואזכרות ליום הזכרון

סדר התפילות - הקדמה

"מדליקים נרות נשמה לזכר הנופלים. בתפילת ערבית, אחרי קדיש תתקבל, מוסיפים מזמור ט' בתהלים, פסוק בפסוק, וקדיש על ידי הורים וקרובים. בשחרית, אחרי קדיש תתקבל, פותחים הארון, אומרים מזמור קמ"ד בתהלים פסוק בפסוק, יזכור, "אל מלא רחמים" וקדיש על ידי הורים וקרובים."⁵

* * * * *

סדר התפילות - יזכור

יזכור לחיילי צה"ל וכוחות הבטחון⁶

יזכר אלהים את בָּנָיו וּבְנוֹתָיו, הַנֶּאֱמָנִים וְהָאֲמִיצִים, חַיְלֵי צְבָא-הַהַגָּנָה לְיִשְׂרָאֵל, וְכָל לוחָמֵי הַמַּחְתָּרוֹת וְחֲטִיבוֹת הַלּוֹחָמִים בְּמַעַרְכוֹת הָעֵם, וְכָל אֲנָשֵׁי קַהֲלֵי־הַיִּת הַמּוֹדִיעִין וְהַבֹּטְחוֹן וְאֲנָשֵׁי הַמְשֻׁטָּרָה אֲשֶׁר חָרְפוּ נַפְשָׁם בְּמַלְחָמָה עַל תְּקוּמַת יִשְׂרָאֵל, וְכָל אֵלֶּה שֶׁנִּרְצְחוּ בְּאֶרֶץ וּמְחוּצָה לָהּ בְּיַד מְרַצְחִים מְאָרְגוּנֵי הַטָּרוֹר. יזכר יִשְׂרָאֵל וְיִתְפָּרֵךְ בְּזָרְעוֹ וְיֵאָבֵל עַל זֵיו הָעֲלוּמִים וְחֲמַדַּת הַגְּבוּרָה וְקִדְשַׁת הָרָצוֹן וּמִסִּירוֹת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר נִסְפוּ בְּמַעַרְכֵי הַכְּבֵדָה. יהיו חַלְלֵי מַעַרְכוֹת יִשְׂרָאֵל עֲטוּרֵי הַנֶּצַח וְחַיִּים בְּלֵב יִשְׂרָאֵל לְדוֹר דוֹר.

⁴ שו"ת במראה הבזק ח"ב, תשובה מד.

⁵ לוח דינים ומנהגים בהוצאת היכל שלמה, ירושלים.

⁶ נוסח רשמי. הנוסח מופיע באתר הרשמי של מדינת ישראל, www.izkor.gov.il, והוא הנוסח שנקבע ע"י הרב שלמה גורן זצ"ל, בהיותו הרב הצבאי הראשי. בנוסח המקורי של ברל כצנלסון, הפתיחה היא "יזכר עם יִשְׂרָאֵל אֶת בָּנָיו וּבְנוֹתָיו", ונכתב לזכר הנופלים בתל חי, 1920. לבירור נוסף של התפתחות תפילה זו: <http://www.izkor.gov.il/Page.aspx?pid=32>

* * *

יזכור לחיילי צה"ל וכוחות הבטחון⁷

יזכר אלהים את נשמות חיילי צבא ההגנה לישראל שמסרו נפשם על קדושת השם ונפלו גבורים במערכות ישראל למען ארצנו הקדושה, עיר האלהים ומקום המקדש. מנשרים קלו ומאריזות גברו בצאתם להנחיל נצחון עולם לישראל. זכר עקידתם ומעשה גבורתם לא יסופו מאתנו לעולמים ונפשותיהם תהיינה צרות בצרור החיים עם נשמות אברהם, יצחק ויעקב ועם נשמות שאר גבורי ישראל וקדושי שבגן עדן, ונאמר אמן.

* * * * *

סדר התפילות – אל מלא רחמים ואזכרות

אל מלא רחמים לחיילי צה"ל וכוחות הבטחון (נוסח רשמי, מדינת ישראל)⁸

אל מלא רחמים שוכן בפרומים, המצא מנוחה נכונה על פנפי השכינה במעלות קדושים, טהורים וגבורים, כזהר הרקיע מזהירים, לנשמות הקדושים שגלחמו בכל מערכות ישראל, במחתרת ובצבא ההגנה לישראל ושנפלו במלחמתם ומסרו נפשם על קדושת השם, העם והארץ, בעבור שאנו מתפללים לעלוי נשמותיהם. לכן בעל הרחמים יסתירם בסתר פנפיו לעולמים ויצרר בצרור החיים את נשמותיהם, והנה הוא נחלתם, בגן עדן מנוחתם,

⁷ הנוסח מופיע באתר של רבני צהר,

http://www.tzohar.org.il/m_year.asp?id=12224, וכן באתר דעת

<http://www.daat.ac.il/daat/tfila/tfilot-2.htm>

⁸ נוסח זה מודפס בסידור רינת ישראל, וכן במחזור בהוצאת קורן, ונמצא באתר של משרד החינוך,

<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Moe/ZikaronVazm..aut/Zikaron/TfilotYzcor/TfilatKel.htm>

וַיִּנְחֹחוּ בְּשָׁלוֹם עַל מִשְׁכַּבְּוֹתֵם וְתַעֲמֹד לְכָל יִשְׂרָאֵל זְכוֹתֵם וַיַּעֲמְדוּ
לְגוֹרְלָם לְקֶצֶף הַיָּמִין, וְנֹאמַר אָמֵן.

* * *

אל מלא רחמים לחיילי צה"ל ונוחות הבטחון⁹

אֵל מְלֵא רַחֲמִים שׁוֹכֵן בְּמְרוֹמִים, הַמְצִיא מְנוּחָה נְכוֹנָה תַּחַת כַּנְּפֵי
הַשְּׂכִינָה, בְּמַעְלוֹת קְדוּשִׁים, טְהוֹרִים וְגִבּוֹרִים, כְּזֹהַר הַרְקִיעַ
מִזְהִירִים. לְנִשְׁמוֹת חַיְלֵי צָבָא הַגְּנָה לְיִשְׂרָאֵל שְׁנִפְלוּ בְּמִלְחָמוֹת
יִשְׂרָאֵל, וְכַל הַלּוֹחֲמִים בְּמַעַרְכוֹת הָעַם שֶׁחֲרָפוּ נַפְשָׁם לְמוֹת עַל קְדוּשַׁת
הַשֵּׁם, וּבַעֲזַרְת אֱלֹהֵי מַעַרְכוֹת יִשְׂרָאֵל הִבִּיאוּ לְתַקּוּמַת הָאָמָה
וְהַמְדִינָה וְהָאָרֶץ. לָכוֹ בַּעַל הַרְחָמִים יִסְתִּירֵם בְּסִתְר כַּנְּפֵיו לְעוֹלָמִים,
וַיִּצְרוֹר בְּצָרוֹר הַחַיִּים אֶת נַשְׁמָתְם. יְהוָה הוּא נִחְלָתְם, בְּגֵן עֵדֶן תִּהְיֶה
מְנוּחַתְּם, וַיִּנְחֹחוּ בְּשָׁלוֹם עַל מִשְׁכַּבְּבָם, וַיַּעֲמְדוּ לְגוֹרְלָם לְקֶצֶף הַיָּמִין,
וְנֹאמַר אָמֵן.

* * *

אל מלא רחמים לחיילי צה"ל ונוחות הבטחון (הקיבוץ הדתי)¹⁰

אֵל מְלֵא רַחֲמִים שׁוֹכֵן בְּמְרוֹמִים, הַמְצִיא מְנוּחָה נְכוֹנָה תַּחַת כַּנְּפֵי
הַשְּׂכִינָה בְּמַעְלוֹת קְדוּשִׁים וְטְהוֹרִים כְּזֹהַר הַרְקִיעַ מִזְהִירִים,
לְנִשְׁמוֹת הַגִּבּוֹרִים אֲשֶׁר מָסְרוּ אֶת נַפְשָׁם עַל גְּאֻלַּת יִשְׂרָאֵל, לַפְּדוּת
אֲדַמְתָּנוּ וּלְהַשִּׁיב שְׁבוּתֵנוּ וּלְהַרְיֵם קַרְנֵנוּ בְּצִיּוֹן. בַּעַל הַרְחָמִים
יִסְתִּירֵם בְּסִתְר כַּנְּפֵיו לְעוֹלָמִים וַיִּצְרָר בְּצָרוֹר הַחַיִּים אֶת נַשְׁמוֹתֵיהֶם,
יְהוָה הוּא נִחְלָתְם, וַיִּנְחֹחוּ בְּשָׁלוֹם עַל מִשְׁכַּבְּבָם, וְנֹאמַר אָמֵן.

* * *

⁹ הנוסח מופיע באתר של רבני צהר,

http://www.tzohar.org.il/m_year.asp?id=12224, וכן באתר דעת

<http://www.daat.ac.il/daat/tfila/tfilot-2.htm>

¹⁰ סדר תפילות ליום העצמאות וליום ירושלים, מהדורה רביעית, תשנ"ב, עמ' 92

אל מלא רחמים לנפגעי פעולות האיבה (נוסח אשכנז)¹¹

אל מלא רחמים שוכן בפרומים, המצא מנוחה נכונה על כנפי השכינה במעלות קדושים וטהורים כזהר הרקיע מזהירים את נשמות כל הקדושים שנוצחו בדרךים ובשוקים, בישובים ובערים, בהגנה ובמשמר. ביניהם נערים וזקנים, טף ונשים, הורים על לדיהם, בעלים עם נשותיהם, מורים ותלמידיהם, שנהרגו במיתות משנות ואכזריות, באש ובחרב, בסקילה ובשרפה, ביריות מהמארב ובפגעי תפת, על ידי מתבלים וארגוני הטרור. ארץ אל תכסי דמם, ואל יהי מקום לזעקתם, עד אשר ישקיף יהוה משמים ויחוס על עמו, ארצו ונחלתו. זכותם תעמד לישראל ולארצו, ויקים בנו הכתוב: הרנינו גוים עמו כי דם עבדיו יקום ונקם ישיב לצריו וכפר אדמתו עמו. לכן בעל הרחמים יסתירם בסתר כנפיו לעולמים ויצרור בצרור החיים את נשמותיהם. בגן עדן תהא מנוחתם וינחו בשלום על משכבם, ונאמר אמן.

* * *

אזכרה לנפגעי פעולות האיבה (נוסח ספרד)¹²

המרחם על כל בריותיו הוא יחוס וירחם על נפש רוח ונשמה של הקדושים שנוצחו ברחבי ארץ ישראל, בדרךים ובשוקים בישובים ובערים. ביניהם נערים וזקנים טף ונשים, הורים עם לדיהם, בעלים עם נשותיהם, מורים עם תלמידיהם, שנהרגו במיתות משנות ואכזריות, באש ובחרב, בסקילה ובשרפה, ביריות מהמארב ובפגעי תפת, על ידי פראי אדם הבאים לנשלונו מארצנו ולהכחידנו.

¹¹ הנוסח מופיע באתר של רבני צהר,

http://www.tzohar.org.il/m_year.asp?id=12224,
<http://www.daat.ac.il/daat/tfila/tfilot-2.htm>

¹² הנוסח מופיע באתר של רבני צהר,

http://www.tzohar.org.il/m_year.asp?id=12224,
<http://www.daat.ac.il/daat/tfila/tfilot-2.htm>

אֶרֶץ אֶל תִּכְסִּי דָמָם וְאֵל יְהִי מְקוֹם לְזַעֲקֹתֶם, עַד אֲשֶׁר יִשְׁקִיף יְהוָה מִשָּׁמַיִם, וְיַחֲוֶס עַל עַמּוֹ, אֶרְצוּ וְנַחֲלֶתוּ. זְכוּתֶם תִּנְעַמְדוּ לְיִשְׂרָאֵל וּלְאֶרֶץ, וְיִתְקַיֵּם בְּנוֹ הַכְּתוּב: הַרְנִינוּ גוֹיִם עַמּוֹ כִּי דָם עָבְדוּ יְקוּם וְנִקָּם יִשִּׁיב לְצָרָיו וְכִפֹּר אֲדַמְתּוּ עַמּוֹ. רוּחַ יְהוָה תְּנִיחַם בְּגוֹן עֵדוֹן עַם כָּל נַפְשוֹת הַצַּדִּיקִים וְהַצַּדִּיקִיּוֹת הַשׁוֹכְבִים עִמָּהֶם בְּכָלֵל הַרְחֻמִים וְהַסְלִיחוֹת, וְנֹאמַר אָמֵן.

שירים וקריאות ליום הזכרון

כאן נביא מספר שירים וקריאות שאפשר לשלב בתפילה או בטקס נפרד, וכן הפניות למקומות ואתרים אחרים.

מהמקורות

קִינַת דָּוִד / שְׁמוּאֵל ב, א, יז-כז

וַיִּקְרָן דָּוִד אֶת הַקִּינָה הַזֹּאת עַל שְׂאוּל וְעַל יְהוֹנָתָן בְּנוֹ: וַיֹּאמֶר לְלַמֵּד בְּנֵי יְהוּדָה קִשְׁתֵּי הַנְּהַיָּה כְּתוּבָה עַל סֵפֶר הַיְשָׁר: הַצְּבִי יִשְׂרָאֵל עַל בְּמוֹתֶיךָ חָלַל אֵיךְ נָפְלוּ גְבוּרִים: אֵל תִּגִּידוּ בְּגַת אֵל תִּבְשְׂרוּ בְּחוּצוֹת אֲשֶׁקְלוֹן מִן תִּשְׁמַחְנָה בְּנוֹת פְּלִשְׁתִּים מִן תַּעֲלֶזְנָה בְּנוֹת הָעַרְלִים: הָרִי בְּגִלְבַּע אֵל טַל וְאֵל מָטָר עֲלֵיכֶם וּשְׂדֵי תְרוֹמַת כִּי שָׁם נִגְעַל מִגּוֹן גְּבוּרִים מִגּוֹן שְׂאוּל בְּלִי מְשִׁיחַ בְּשִׁמּוֹן: מִדָּם חֲלָלִים מִחֶלֶב גְּבוּרִים קִשְׁתֵּי יְהוֹנָתָן לֹא נִשׁוּג אַחֹר וְחָרַב שְׂאוּל לֹא תִשׁוּב רִיקָם: שְׂאוּל וַיְהוֹנָתָן הַנְּיָאָהִבִים וְהַנְּעִימִים בְּחַיֵּיהֶם וּבְמוֹתָם לֹא נִפְרְדוּ מִנְּשָׁרִים קָלוּ מֵאֲרִיּוֹת גְּבֵרוֹ: בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל אֵל שְׂאוּל בְּכִינָה הַמְּלַבֵּשְׁכֶם שָׁנֵי עַם עֲדָנִים הַמַּעֲלָה עֲדֵי זָהָב עַל לְבוּשְׁכֶן: אֵיךְ נָפְלוּ גְבוּרִים בְּתוֹךְ הַמְּלַחְמָה יְהוֹנָתָן עַל בְּמוֹתֶיךָ חָלַל: צַר לִי עֲלֶיךָ אַחֵי יְהוֹנָתָן נַעֲמַתְּ לִי מֵאֵד נִפְלְאָתָה אֶהְבְּתָךְ לִי מֵאֶהְבֵּת נָשִׁים: אֵיךְ נָפְלוּ גְבוּרִים וַיֵּאבְדוּ כָּלִי מִלְחָמָה:

תהלים פג

שִׁיר מִזְמוֹר לְאָסָף: אֱלֹהִים אֵל דָּמִי לָךְ אֵל תַּחֲרֹשׁ וְאֵל תִּשְׁקֹט אֵל:
 כִּי הִנֵּה אוֹיְבֶיךָ יִהְיֶינּוּ וּמִשְׁנֵאֵיךָ נִשְׂאוּ רֹאשׁ: עַל עַמֶּךָ יַעֲרִימוּ סוֹד
 וַיִּתְעַצְּוּ עַל צְפוּנֶיךָ: אָמְרוּ לָכוּ וְנִכְחִידֶם מִגּוֹי וְלֹא יִזְכָּר שֵׁם יִשְׂרָאֵל
 עוֹד: כִּי נוֹעְצוּ לָב יַחְדָּו עֲלֶיךָ בְּרִית יִכְרְתוּ: אֱהִי אֲדוֹם וַיִּשְׁמַעֲאֱלִים
 מוֹאָב וְהִגְרִים: גָּבַל וְעַמּוֹן וְעַמְלֶק פָּלְשֶׁת עִם יִשְׁבֵי צוּר: גַּם אֲשׁוּר
 בָּלְוָה עַמָּם הָיוּ זָרוּעַ לְבָנֵי לוֹט סָלָה: עָשָׂה לָהֶם כְּמִדְּוָן כְּסִיסְרָא כִּיבִין
 בַּנַּחַל קִישׁוֹן: נִשְׁמְדוּ בְּעֵין דָּאָר הָיוּ דָמָן לְאֲדָמָה: שִׁיתְמוּ נְדִיבָמוּ
 כְּעָרֵב וְכִזְאָב וְכִזְבַּח וְכִצְלָמָנֶעַע כֹּל נְסִיכָמוּ: אֲשֶׁר אָמְרוּ נִירְשָׁה לָנוּ אֵת
 נְאוֹת אֱלֹהִים: אֱלֹהֵי שִׁיתְמוּ כַּגְלָגַל כְּקֶשׁ לִפְנֵי רוּחַ: כָּאֵשׁ תִּבְעַר יַעַר
 וְכִלְהִיבָה תִּלְהֶט הָרִים: כֹּן תִּרְדָּפֶם בְּסַעֲרָךָ וּבְסוּפְתָךָ תִּבְהַלֶּם: מִלֵּא
 פְּנִיָהֶם קָלוֹן וּיִבְקֶשׁוּ שְׁמֶךָ יְהוָה: יִבְשׁוּ וַיִּבְהֲלוּ עַדִּי עַד וַיִּחְפְּרוּ
 וַיֵּאבְדוּ: וַיִּדְעוּ כִּי אֵתָּה שְׁמֶךָ יְהוָה לְבַדָּךָ עֲלִיוֹן עַל כָּל הָאָרֶץ:

משניות מפרקי אבות / אותיות נשמה

נ תאי הארבלי אומר הרחק משכן רע ואל תתחבר לרשע ואל
 תתניאש מן הפורענות: (א, ז)

ש מאי אומר עשה תורתך קבע אמור מעט ועשה הרבה והוי
 מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות: (א, טו)

מ שה קבל תורה מסיני ומסרה ליהושע ויהושע לזקנים וזקנים
 לנביאים ונביאים מסרוה לאנשי כנסת הגדולה הם אמרו
 שלשה דברים הוו מתונים בדין והעמידו תלמידים הרבה
 ועשו סייג לתורה: (א, א)

ה לל ושמאי קבלו מהם הלל אומר הוי מתלמידיו של אהרן
 אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה:
 (א, יב)

* * * * *

שירים

מגש הכסף / מילים: נתן אלטרמן, לחן: נחצ'ה היימן

<p>עייפים עד בלי קץ, נזירים ממרגוע ונוטפים טללי נעורים עבריים... דם השניים יגשו ועמדו עד בלי נוע ואין אות אם חיים הם או אם ירויים.</p> <p>אז תשאל האומה שטופת דמע וקסם ואמרה: "מי אתם?", והשניים שוקטים יענו לה: "אנחנו מגש הכסף, שעליו לך ניתנה מדינת היהודים".</p> <p>כך יאמרו ונפלו לרגלה עוטפי צל והשאר יסופר בתולדות ישראל.</p>	<p>והארץ תשקוט, עין שמיים אודמת תעמעם לאיטה על גבולות עשנים, ואומה תעמוד - קרועת לב אך נושמת לקבל את הנס, האחד, אין שני...</p> <p>היא לטקס תיכון, היא תקום למול הסהר ועמדה למולם עוטה חג ואימה. אז מנגד יצאו נערה ונער ואט אט יצעדו הם אל מול האומה.</p> <p>לובשי חול וחגור וכבדי נעליים בנתיב יעלו הם, הלוך והחרש לא החליפו בגדם, לא מחו עוד במים את עקבות יום הפרך וליל קו האש.</p>
--	---

ברית דמים / מילים: עמנואל צבר, לחן: יאיר רוזנבלום

<p>הלילה ההוא, יקחהו האופל, הלילה ההוא בא.</p> <p>למודים ושבעים, יודעים את השעה, שעטו הראלים, יובלים,</p>	<p>על דעת המקום, ועל דעת הקהל רכבנו סופה וגם סער, בוטחים, "אל תשלח ידך אל הנער".</p> <p>ובשיבה של מעלה, ובשיבה של מטה עוד זה מדבר וזה בא</p>
---	--

הראל גם יובל, יובל גם הראל,
ועיר תלפיות שכולה.

ובישיבה של מעלה...

תלפיות לך ארצי, הראלים
בשערך.

ברית דמים, ברית עולם
בבשרך,

את אימת הימים ינחמו ילודיך
ואת בדמיך חיי.

חילים לבנון ושריון, וקול שובר
ארזים.

ובישיבה של מעלה...

בלילה ההוא, אמא,

הראל לקינות יובל,

עוד זה מדבר וזה בא,

אמא, יובל על במותיך חלל.

בלילה ההוא, אבא, היתה צעקה
גדולה.

עוד זה מדבר וזה בא

* * * * *

פרקי קריאה ליום הזכרון (אתר יזכור)

<http://www.izkor.gov.il/Songs.aspx>

עזבונם הספרותי, אמנותי ומדעי של הנופלים (אתר

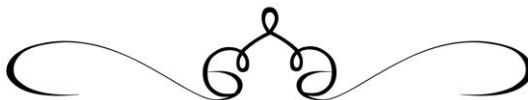
יזכור)

<http://www.izkor.gov.il/Page.aspx?pid=66>

פיוטים ליום הזכרון (אתר הפיוט והתפילה)

<http://web.nli.org.il/sites/nlis/he/song/pages/results.asp>

[&indx=11#query=any,contains](http://web.nli.org.il/sites/nlis/he/song/pages/results.asp&indx=11#query=any,contains)

בין יום הזכרון ליום העצמאות

על משמעות סדר ההבדלה

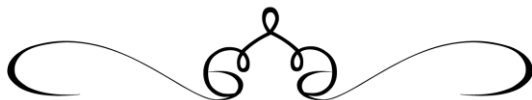
רבים מהאירועים והימים במעגל החיים ומעגל השנה המשלבים בתוכם רגשות שונים. לדוגמה: בליל הסדר עוברים מצער העבדות לשמחת הגאולה. בחתונה אנחנו מעלים את ירושלים וחורבנה על ראש שמחתנו. בחול המועד פסח אומרים רק חצי הלל על גאולתנו, מתוך הבנה שאחרים מתו כדי שאנחנו נינצל. בשמיני עצרת עוברים חיש מהר מחגיגות שמחת תורה, הקפות, ריקודים וחתנים לתוך תפילת גשם והזכרת נשמות. כך גם בין יום הזכרון – עצב, אבל, זיכרון הנופלים והנפגעים – ליום העצמאות – שמחה והלל על גאולתנו ופדות נפשנו.

תפקיד הרב ורעיונות לפעילות

דרך אחת להעביר את הציבור בין התחושות השונות ושלל הרגשות היא ע"י טקס מעבר בין הימים, מעין הבדלה בין שכול וזיכרון לגילה וציפייה. מתחילים עם שירים שקטים, תפילות וקריאות המתאימות, וכדי לסמן את תשועת ה' שהיא כהרף עין, עוברים לשירים שמחים, מקפיצים, וקריאות על גאולה ישנה ונבואות לעתיד. כאן מובאים מספר שירים, קריאות ורעיונות לטקס מעבר בין שני הימים. יש לשים לב שחלק מהטקסטים באנגלית.

<http://www.atzmaut.shlichim.co.il/BRPortal/br/P102.jsp?ar>

[c=911129](#)

יום העצמאות

על משמעות יום העצמאות

"זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו." יום העצמאות הוא היום שבו קמה המדינה, היום שבו שוב יצאנו מהגלות לגאולה, ממוות לחיים, ובו אנו מחוייבים לשמוח ולהודות לה' על גאולתנו ועל פדות נפשנו. יוסף שפרינצק, יו"ר הכנסת, אמר ב-1949:¹³

"ביום ה' באייר, יום הכרזת מדינת ישראל, קמו עלינו לכלותנו ולעקור משורשו מפעל דורות חלוציים. צר ואויב רב-גוונים ורב-מזימות קם עלינו, אולם אנו יכולנו לו. החג הזה בא לבשר, כי במקום כליה באה פריחה, במקום עקירה והרס באו נטיעה ובנין. תוחלת דורות מצאה בחג הזה את ראשית תיקונה."

תפקיד הרב ורעיונות לפעילות

יום העצמאות, כמו יום הזכרון, הוא מועד יחסית חדש בלוח השנה היהודי, ועל כן ישנה גמישות רבה באפשרויות העומדות בפני הרב לשילוב תכנים חדשים בתפילה ובטקסים שונים. בנוסף לסידורי התפילה, ישנם הוצאות שונות ואתרי אינטרנט רבים שביכולתם לעזור לרב בבניית תפילה מרגשת ומשמעותית ליום זה. לדוגמה, החברה למתנ"סים הוציאה חוברת ליום העצמאות ובה רעיונות רבים, ואפילו נוסח לקידוש היום, ללא שם ומלכות.

¹³ יוסף שפרינצק היה יושב ראש הכנסת בעת חגיגת יום העצמאות הראשון למדינת ישראל. מתוך אתר הכנסת, <https://goo.gl/xv1jBH>.

הלכות יום העצמאות

הקדמה

יום העצמאות הינו חג המעורר מספר שאלות, ונדמה שלעיתים התשובות אינן נותנות בירור מספק. דבר זה נובע, בין היתר, מפאת היות יום העצמאות חג חדש יחסית בלוח השנה היהודי, ומפאת הימצאו בתוך ימי ספירת העומר שבהם אנו נוהגים מנהגי אבלות. אל לנו להתעלם גם מהצד הדתי-פוליטי על עצם תקומת ישראל והשאלה האם יש לראות מאורע היסטורי זה כנס גלוי וכראשית צמיחת הגאולה, או שעלינו להמתין לביאת הגואל לפני שמכריזים על מדינה ריבונית הפועלת על פי חוקי התורה.

תאריך

יום העצמאות נקבע ליום שבו דוד בן גוריון הכריז על הקמת מדינת ישראל בתש"ח, והוא ה' באייר. לאור בקשת הרבנות הראשית, היום שבו יחגגו את יום העצמאות ישתנה בהתחשב בקדושת השבת. וכך נקבע כחוק במדינת ישראל:¹⁴ "א) הכנסת מכריזה בזה על יום ה' באייר כעל "יום העצמאות" שיוחג מדי שנה בשנה כחג המדינה. (ב) אם יום ה' באייר יחול בשבת, יוחג יום העצמאות ביום ג' באייר של אותה שנה. אם יום ה' באייר יחול ביום ששי בשבוע, יוחג יום העצמאות ביום ד' באייר של אותה שנה. אם יום ה' באייר יחול בשני בשבוע, יוחג יום העצמאות ביום ו' באייר של אותה שנה."

¹⁴ חוק יום העצמאות, התש"ט - 1949.

http://www.knesset.gov.il/laws/special/heb/chok_yom_haatzmaut.htm

ברכת שהחינו

לדעת הרב משולם ראטה,¹⁵ יש לברך את ברכת שהחינו ביום העצמאות, וכן ראוי לעשות למי "שיודע בעצמו שנהנה ושמח במאורע של תקומת המדינה," אך יחד עם זאת אין לחייב את אמירתה. למי שמברך, מן הראוי להוסיף את הברכה קודם אמירת הלל. לדעת הרב שלמה גורן¹⁶ יש לברך ברכת שהחינו קודם "ברכו" בערבית של ליל יום העצמאות.

אך לדעת הגר"ע יוסף,¹⁷ אין לברך ברכת שהחינו ושכן דעת רוב הפוסקים, והוסיף שאף יש בזה ברכה לבטלה.

בשנת תשי"ד¹⁸ מועצת הרבנות הראשית החליטה שיש לברך מעין ברכת שהחינו קודם שירת "שיר המעלות" בנוסח הבא:

וּבְרַךְ דָּוִד אֶת יְהוָה לְעֵינֵי כָּל הַקָּהָל וַיֹּאמֶר דָּוִד בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲבִינוּ מְעוֹלָם וְעַד עוֹלָם שְׁהַחֲיֵנוּ וְקִיַּמְנוּ וְהִגִּיעְנוּ לְיָמֵנו
הַזֶּה.

הלל

רבו הדעות בעניין אמירת הלל ביום העצמאות ובלילו, וכן לעניין אמירתו בברכה.

נחלקו הפוסקים האם דומה אמירת הלל בליל יום העצמאות לאמירתה בליל פסח. לדעת הרב שלמה גורן¹⁹ יש לאומרה בלילה, בברכה, אך לדעת הרב משה צבי נריה²⁰ אין לאומרה בלילה כלל.

¹⁵ שו"ת קול מבשר חלק א סימן כא

¹⁶ עמ' שצ, הלכות יום העצמאות ויום ירושלים, ערך נחום רקובר.

¹⁷ שו"ת יביע אומר חלק ו - אורח חיים סימן מב

¹⁸ עמ' שפה, הלכות יום העצמאות ויום ירושלים, ערך נחום רקובר.

¹⁹ קריאת הלל בליל חג העצמאות, עמ' שמש-שס, הלכות יום העצמאות ויום ירושלים, ערך נחום רקובר.

²⁰ אימתי קורין את ההלל? עמ' שסא-שפ, הלכות יום העצמאות ויום ירושלים, ערך נחום רקובר.

בעניין אמירת הלל בבוקר יום העצמאות, מועצת הרבנות הראשית יצאה בשני פסקים בעניין. בשנת תשי"ד²¹ פסקה שביום יש לומר הלל שלם בלי ברכות, ובשנת תשל"ד²², בנשיאותם של הרב שלמה גורן והרב עובדיה יוסף, פסקה שיש לומר הלל שלם ביום בברכה, ושהחלטה זו תקפה גם לדורות הבאים. אמנם נראה שהרב עובדיה יוסף עצמו אינו מחזיק בשיטה זו, כפי שפוסק בעצמו²³, וכפי שפורסם על ידי ההנהלה של התאחדות הרבנים הספרדים בישראל באותה שנה.²⁴

לדיון יותר מפורט יש לעיין בספרו של פרופ' נ. רקובר, "הלכות יום העצמאות ויום ירושלים", וכן במאמריהם של הרב יעקב אריאל והרב אורי שרקי בספר "כלביא שכך", והכל לפי ראות עיני המורה.

מוסיקה

מותר לשמוע מוזיקה ביום העצמאות, אף מכלי שירה בהופעה חיה.²⁵

בשנים האחרונות התרחבה התופעה של הכנסת כלי נגינה לבית הכנסת לתפילת הלל וקטעים אחרים לפני, תוך כדי ואחרי התפילה. רבו הדעות אם הדבר מותר או אסור ואין כאן המקום להרחיב בדיון (תשובתו²⁶ של הרב שמואל אריאל פורסת את הסוגיה ומביאה את שלל הדעות). יש לקחת בחשבון את הקהילה ואת תרומת הנגינה, וכפי שכותב הרב שמואל אריאל "שהדבר

²¹ עמ' שפה, הלכות יום העצמאות ויום ירושלים, ערך נחום רקובר.

²² עמ' שפח-שפט, הלכות יום העצמאות ויום ירושלים, ערך נחום רקובר.

²³ שו"ת יביע אומר חלק ו - אורח חיים סימן מב

²⁴ עמ' שצב, הלכות יום העצמאות ויום ירושלים, ערך נחום רקובר.

²⁵ שו"ת במראה הבזק חלק ד תשובת נג, נד.

²⁶ ניגון בכלי נגינה בתפילה ובהלל, <https://www.yeshiva.org.il/ask/101552>

ייעשה באופן שהתפילה היא העיקר והנגינה באה לרומם אותה ולהעלות את הכוונה.”

גילוח

מותר להתגלח ולהסתפר לכבוד יום העצמאות,²⁷ ודומה דין זה למי שיש לו ברית מילה לבנו בתוך ימי העומר שמותר להתגלח ולהסתפר לכבוד המילה.²⁸

ומקובל מפי הרב צבי יהודה הכהן קוק שהיה גוער במי שלא היה נכנס ליום החג מגולח, ודורש עליהם את הפסוק ”הכרת פניהם ענתה בהם.”²⁹

חתונות

ישנן דעות המתירות חתונות ביום העצמאות,³⁰ אך יש לזוג לבדוק אצל רשם הנישואין בכל מועצה דתית (או אצל רב הקהילה בקהילות חו”ל) האם הדבר מתאפשר במקום בו ירצו להתחתן. אפילו לדעת הפוסקים המתירים עקרונית להתחתן ביום זה, ישנה שאלת ערבוב שמחה בשמחה – דהיינו שמחת הפרט בשמחת הכלל.³¹

²⁷ הראשלי”צ הרב יצחק נסים, עריכת נשואין ותספורת ביום העצמאות, עמ’ שלד-שמ, הלכות יום העצמאות ויום ירושלים, ערך נחום רקובר.

²⁸

http://rabanim.org/index.php?option=com_content&task=view&id=352&Itemid=51

²⁹ ש”ות במראה הבזק חלק ד תשובה נג.

³⁰ הראשלי”צ הרב יצחק נסים, עריכת נשואין ותספורת ביום העצמאות, עמ’ שלד-שמ, הלכות יום העצמאות ויום ירושלים, ערך נחום רקובר.

³¹ חתונה ביום העצמאות, הרב יובל שרלו,

<http://www.moreshet.co.il/web/shut/shut2.asp?id=23125>

תפילות ליום העצמאות

סדר התפילות - הקדמה

מפאת חדשנותו היחסית של יום העצמאות, אין עדיין סדר תפילות המקובל³² על כל הציבור. ישנם דעות שונות בעניין אמירת הלל בלילה וביום, וכן בעניין אמירתה עם ברכה. ישנן דעות חלוקות בעניין הוספת תפילת "על הנסיסים" בעמידה ובברכת המזון, ויש שחיברו קידוש ללילה וליום. אין בכוונתנו כאן לקבוע עמדה ודעה חד משמעית, אלא להביא רעיונות ואפשרויות שונות לשילוב תפילות וקריאות בתפילה, והחכם עיניו בראשו.

בלוח דינים ומנהגים שיוצא מידי שנה בהוצאת היכל שלמה, ירושלים, כתוב כך:

"עפ"י תקנת הרבנות הראשית לישראל אומרים בלילה לפני ערבית פרקי הודאה כנהוג, וביום מוסיפים מזמורים של שבת וחג, ואומרים שירת הים פסוק בפסוק. קוראים הלל (יש קוראים בברכה ויש בלא ברכה), ותפילה לשלום המדינה וחיילי צה"ל. אין אומרים תחנון ו"למנצח". קוראים את הפטרת "עוד היום בנוב לעמוד" עד "קדוש ישראל" (ישעיהו יא, יב)."³³

³² נעשו מספר נסיונות ויצאו מספר מהדורות, וביניהם הוצאת קורן בעריכת הרב בנימין לאו וד"ר יואל רפל. כך כתוב באתר הוצאת קורן (<https://goo.gl/9LQZPW>) על מחזור זה: " מאז קום המדינה מנהגי יום העצמאות הלכו והתבססו להם, אך נדמה, כי בכל הקשור למתכונת התפילה ולאופיו הרוחני של החג, המלאכה עוד רבה. הרב בנימין לאו והד"ר יואל רפל חברו יחדיו לערוך מחזור ליום העצמאות ויום ירושלים הכולל את כל תפילות החג לצד מגוון מאמרים מחשבתיים והלכתיים. בין הדפים נמצאים סיפורו של הדגל הכחול-לבן, הצעות לנוסח 'על הנסיסים' וגם גילויים חדשים בדבר זהותו של מחבר התפילה לשלום המדינה."

³³ לוח דינים ומנהגים בהוצאת היכל שלמה, ירושלים.

סדר התפילות – ערב יום העצמאות

ערב יום העצמאות (רינת ישראל)

לובשים בגדי יום טוב ומתכנסים בבית הכנסת ברוב עם. לפני תפילת ערבית אומרים

הָדוּ לַיהוָה כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד׃ יֹאמְרוּ גְאוּלַי יִהְיֶה אֲשֶׁר גָּאֵלְם מִיַּד צָר׃ וּמֵאֲרָצוֹת קִבְּצֶם מִמִּזְרַח וּמִמְּעַרְב מִצְפוֹן וּמִיָּם׃ תָּעוּ בַמִּדְבָּר בִּישִׁימוֹן דָּרְךָ עִיר מוֹשֵׁב לֹא מִצְאוּ׃ רַעֲבִים גַּם צְמֵאִים נַפְשָׁם בָּהֶם תִּתְעַטֹּף׃ וַיִּצְעְקוּ אֶל יְהוָה בְּצַר לָהֶם מִמִּצְוֹקוֹתֵיהֶם וַיִּצִּילֵם׃ וַיִּדְרִיכֵם בְּדֶרֶךְ׃ יִשְׁרָה לְלֶכֶת אֶל עִיר מוֹשֵׁב׃ יָדוּ לַיהוָה חֶסֶד׃ וַנִּפְלְאוֹתָיו לְבַנֵי אָדָם׃ כִּי הִשְׁפִּיעַ נֶפֶשׁ שְׂקָקָה וּנְפֹשׁ רַעֲבָה מִלֵּא טוֹב׃ לִשְׂבִי חֹשֶׁךְ וְצִלְמוֹת אֲסִירֵי עֲנִי וּבִרְזָל׃ כִּי הִמְרוּ אֲמָרֵי אֵל וַעֲצַת עֲלִיוֹן נֶאֱצוּ׃ וַיִּכְנַע בְּעַמְל לָבָם כְּשִׁלּוֹ וְאִין עֹז׃ וַיִּזְעְקוּ אֶל יְהוָה בְּצַר לָהֶם מִמִּצְוֹקוֹתֵיהֶם יוֹשִׁיעֵם׃ יוֹצִיאֵם מִחֹשֶׁךְ וְצִלְמוֹת וּמוֹסְרוֹתֵיהֶם וַנִּתַּק׃ יָדוּ לַיהוָה חֶסֶד׃ וַנִּפְלְאוֹתָיו לְבַנֵי אָדָם׃ כִּי שִׁבַּר דִּלְתוֹת נַחֲשֶׁת וּבְרִיחֵי בְרָזֶל גִּדְעַ׃ אֲוֹלִים מִדֶּרֶךְ פִּשְׁעָם וּמַעֲוֹנוֹתֵיהֶם יִתְעַנּוּ׃ כָּל אֲכַל תִּתְעַב נַפְשָׁם וַיִּגְיֵעוּ עַד שְׁעָרֵי מוֹת׃ וַיִּזְעְקוּ אֶל יְהוָה בְּצַר לָהֶם מִמִּצְוֹקוֹתֵיהֶם יוֹשִׁיעֵם׃ יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וַיִּרְפָּאֵם וַיִּמְלֹט מִשְׁחִיתוֹתֵם׃ יָדוּ לַיהוָה חֶסֶד׃ וַנִּפְלְאוֹתָיו לְבַנֵי אָדָם׃ וַיִּזְבְּחוּ זִבְחֵי תוֹדָה וַיִּסְפְּרוּ מַעֲשָׂיו בְּרִנָּה׃ יוֹרְדֵי הַיָּם בְּאֲנִיּוֹת עֲשִׂי מְלֶאכָה בְּמַיִם רַבִּים׃ הִמָּה רָאוּ מַעֲשֵׂי יְהוָה וַנִּפְלְאוֹתָיו בְּמִצּוֹלָה׃ וַיֹּאמֶר וַיַּעֲמֵד רוּחַ סַעֲרָה וַתִּרְוַם גְּלִיו׃ יַעֲלוּ שְׁמַיִם יִרְדּוּ תְהוֹמוֹת נַפְשָׁם בְּרָעָה תִתְמוּגַג׃ יַחוּגוּ וַיִּנְוֵעוּ כְּשֹׁפָר וְכָל חֲכָמָתָם תִּתְבַּלַּע׃ וַיִּצְעְקוּ אֶל יְהוָה בְּצַר לָהֶם וּמִמִּצְוֹקוֹתֵיהֶם יוֹצִיאֵם׃ יִקַּם סַעֲרָה לְדָמָהּ וַיִּחַשּׁוּ גְלִיהֶם׃ וַיִּשְׁמְחוּ כִּי יִשְׁתַּקּוּ וַיִּנְחַם אֶל מַחוּז חֲפָצָם׃ יָדוּ לַיהוָה חֶסֶד׃ וַנִּפְלְאוֹתָיו לְבַנֵי אָדָם׃ וַיִּרְמְמוּהוּ בְקֹהֶל עַם וּבְמוֹשֵׁב זִקְנִים וַיְהַלְלוּהוּ׃ יָשָׁם נְהוֹת לְמִדְבָּר וּמִצְאֵי מַיִם לְצִמְאוֹן׃ אֲרָץ פְּרִי לְמִלְחָה מִרְעַת יִשְׂבִי בָה׃ יָשָׁם מִדְבָּר לְאֵגָם מַיִם וְאֲרָץ צִיָּה לְמִצְאֵי מַיִם׃ וַיּוֹשֵׁב שָׁם רַעֲבִים וַיִּכְוֲנוּ עִיר מוֹשֵׁב׃ וַיִּזְרְעוּ שְׂדוֹת וַיִּטְעוּ כְרָמִים וַיַּעֲשׂוּ פְרֵי תְבוּאָה׃ וַיִּבְרַכֵּם וַיִּרְבּוּ מְאֹד וּבְהִקְמָתָם לֹא יִמְעִיט׃ וַיִּמְעֹטוּ וַיִּשְׁחוּ מֵעֶצֶר רָעָה וַיִּגְוּ׃ שִׁפָּךְ בּוֹז עַל נְדִיבִים וַיִּתְעַם בְּתַחוּ לֹא דֶרֶךְ׃ וַיִּשְׁגַּב אֲבִיוֹן מֵעוֹנֵי וַיִּשָׁם

כצאן משפחות: יראו ישירים וישמחו וכל עולה קפצה פיה: מי חכם וישמר אלה ויתבוננו חסדי יהוה: (תהלים קז)

יהוה מלך תגל הארץ ישמחו איים רבים: ענו וערפל סביביו צדק ומשפט מכון כסאו: אש לפניו תלך ותלהט סביב צריו: האירו ברקיו תבל ראתה ותחל הארץ: הרים פדונו נמסו מלפני יהוה מלפני אדון כל הארץ: הגידו השמים צדקו וראו כל העמים פבדו: יבשו כל עבדי פסל המתהללים באלילים השתחוו לו כל אלהים: שמעה ותשמח ציון ותגלנה בנות יהודה למען משפטיך יהוה: כי אתה יהוה עליון על כל הארץ מאד נעלית על כל אלהים: אהבי יהוה שגאו רע שמר נפשות חסידיו מיד רשעים יצילים: אור זרע לצדיק ולישרי לב שמחה: שמחו צדיקים ביהוה והודו לזכר קדשו: (תהלים צז)

מזמור שירו ליהוה שיר חדש כי נפלאות עשה הושיעה לו מינו וזרוע קדשו: הודיע יהוה ישועתו לעיני הגוים גלה צדקתו: זכר חסדו ונאמונתו לבית ישראל ראו כל אפסי ארץ את ישועת אלהינו: הריעו ליהוה כל הארץ פצחו ורגנו וזמרו: זמרו ליהוה בכנור בכנור וקול זמרה: בחצצרות וקול שופר הריעו לפני המלך יהוה: ירעם הים ומלאו תבל וישבי בה: נהרות ממחאו כף יחד הרים ורגנו: לפני יהוה כי בא לשפט הארץ ישפט תבל בצדק ועמים במישרים: (תהלים צח)

חזן וקהל, פסוק בפסוק

התעוררי התעוררי כי בא אורך קומי אורי
עורי עורי שיר דברי כבוד יי עליך נגלה:
זה היום עשה יי נגילה ונשמחה בו:

לא תבושי ולא תפלמי מה תשתוחחי ומה תתקמי
בך יחסו עניי עמי ונבנתה עיר על תלה:
זה היום עשה יי נגילה ונשמחה בו:

יָמִין וּשְׂמָאל תִּפְרוּצִי, וְאֵת יְיָ תַעֲרִיצִי,
עַל יַד אִישׁ בֶּן פְּרָצִי וְנִשְׁמָחָה וְנִגְלִיחָה:
זֶה הַיּוֹם עָשָׂה יְיָ נִגְלִיחָה וְנִשְׁמָחָה בּוֹ:

מתפללים תפילת ערבית הנעימה חגיגית, אחרי קדיש תתקבל פותחים את הארון. הש"ץ אומר והקהל חוזר שְׂמֵעַ יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד.
יהוה הוא האלהים 3X

הש"ץ אומר והקהל חוזר אחריו:
מִי שָׁעָשָׂה נְסִים לְאֲבוֹתֵינוּ וְלָנוּ וּגְאָלָנוּ מֵעַבְדוֹת לְחֵרוֹת, הוּא יִגְאָלֵנוּ
גְּאוּלָּה שְׁלֵמָה בְּקִרְוֹב, וְיִקְבֹּץ נִידְחֵנוּ מֵאַרְבַּע כְּנַפּוֹת הָאָרֶץ, חִבְרִים
כָּל יִשְׂרָאֵל, וְנֹאמַר אָמֵן.

הש"ץ קורא מספר במדבר י, ט-י (בטעמים):
וְכִי תֵבֵאוּ מִלְחָמָה בְּאַרְצְכֶם עַל הַצָּר הַצָּר הַצָּר אֶתְכֶם וְהִרְעַתְם
בְּחִצְרוֹת וְנִזְפְּרִתֶם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְנוֹשַׁעְתֶּם מֵאִיְבֵיכֶם: וּבַיּוֹם
שָׁמַחְתֶּם וּבְמוֹעֲדֵיכֶם וּבְרֵאשֵׁי חֲדָשֵׁיכֶם וּתְקַעְתֶּם בְּחִצְרוֹת עַל
עַלְתֵיכֶם וְעַל זִבְחֵי שְׁלָמֵיכֶם וְהָיוּ לָכֶם לְזִכְרוֹן לִפְנֵי אֱלֹהֵיכֶם אֲנִי
יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם:

תוקעים תקיעה גדולה ואומרים בקול רם
לְשָׁנָה הַבָּאָה בִּירוּשָׁלַיִם הַבְּנוּיָה.

הקהל אומר:
יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאַלְהֵי אֲבוֹתֵינוּ שְׂפָשֶׂם שְׂזַכֵּנוּ
לְאַתְחֻלְתָּא דְגְּאוּלָּה כּוֹ נִזְכָּה לְשִׁמוּעַ קוֹל שׁוֹפָר שֶׁל מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ
בְּמַהֲרָה בְּיָמֵנוּ.

שרים תהלים קכו במנגינת התקוה

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת בְּשׁוֹב יְהוָה אֶת שִׁיבַת צִיּוֹן הֵייוּ כְּחֻלְמִים: אִזּוּ יִמְלֵא שְׁחוֹק פִּינוּ וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה אִזּוּ יֹאמְרוּ בְּגוֹיִם הַגְּדִיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת עִם אֲלֹהֵי: הַגְּדִיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ הֵייוּ שְׂמֵחִים: שׁוּבָה יְהוָה אֶת שְׁבִיתֵנוּ כְּאֶפְיָקִים בְּנֶגֶב: הֲזָרְעִים בְּדִמְעָה בְּרִנָּה יִקְצְרוּ: הַלֹּחַד יִלְדֵּךְ וּבָכָה נִשְׂא מִשְׁךְ הַזֶּרַע בֹּא יָבוֹא בְּרִנָּה נִשְׂא אֶלְמִתִּיו:

ספירת העומר, עלינו לשבח, ושרים:

אֲנִי מֵאֲמִין בְּאֵמוּנָה שְׁלֵמָה בְּבִיאַת הַמְּשִׁיחַ, וְאִף עַל פִּי שִׁיתְמַהְמָה, עִם כָּל זֶה אֲחַכֶּה לוֹ בְּכָל יוֹם שְׁיָבוֹא.

מברכים איש את רעהו בברכת

מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה לְגֵאֲלָה שְׁלֵמָה.

אוכלים סעודת מצוה חגיגית בשירות ותשבחות. בשעת הסעודה מדליקים נרות.

* * *

ערב יום העצמאות (הקיבוץ הדתי)

הש"ץ והציבור אומרים פסוק אחר פסוק בקול רם:

מִזְמוֹר שִׁיר לַיהוָה שִׁיר חֲדָשׁ כִּי נִפְלְאוֹת עָשָׂה הוֹשִׁיעָה לוֹ יְמִינוּ וְיִזְרַע קֶדְשׁוֹ: הוֹדִיעַ יְהוָה יְשׁוּעָתוֹ לְעֵינֵי הַגּוֹיִם גְּלָה צַדִּיקְתּוֹ: זָכַר חֲסָדוֹ וְאֵמוּנָתוֹ לְבַיִת יִשְׂרָאֵל רָאוּ כָּל אֶפְסֵי אֶרֶץ אֶת יְשׁוּעַת אֱלֹהֵינוּ: הֲרִיעוּ לַיהוָה כָּל הָאֶרֶץ פָּצְחוּ וְרִנְנוּ וְזָמְרוּ: זָמְרוּ לַיהוָה בְּכִנּוֹר בְּכִנּוֹר וְקוֹל זָמְרָה: בְּחִצְצָרוֹת וְקוֹל שׁוֹפָר הֲרִיעוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ יְהוָה: יִרְעַם הַיָּם וּמִלְאוּ תֵבֵל וַיִּשְׂבֵי בָהּ: נְהָרוֹת יִמְחָאוּ כִּף יַחַד הַרִים יִרְנְנוּ: לִפְנֵי יְהוָה כִּי בָּא לְשִׁפְט הָאֶרֶץ יִשְׁפֹּט תֵבֵל בְּצַדִּיק וְעַמִּים בְּמִישְׁרִים: (תהליפ צח)

מזמור לתודה הריעו ליהנה כל הארץ: עבדו את יהוה בשמחה באו
 לפניו ברננה: דעו כי יהוה הוא אלהים הוא עשנו ולא ולו אנחנו
 עמו וצאן מרעיתו: באו שעריו בתודה חצרתיו בתהלה הודו לו
 ברכו שמו: כי טוב יהוה לעולם חסדו ועד דר ודר אמונתו: (תהלים
 ק)

יש מוסיפים המזמורים – קז, צד.
 מתפללים תפילת ערבית, ולאחר תפילת העמידה, קודם קדיש,
 גומרים את ההלל, בברכה. לאחר ההלל – קדיש תתקבל, ספירת
 העומר, עלינו, ושרים:

גדל אלהים חי וישתבח, נמצא ואין עת אל מציאותו
 אחד ואין יחיד כיחודו, נעלם וגם אין סוף לאחדותו
 אין לו דמות הגוף ואינו גוף, לא נערף אליו קדשותו
 קדמון לכל דבר אשר נברא, ראשון ואין ראשית לראשיתו
 הנו אדון עולם לכל נוצר, יורה גדלותו ומלכותו
 שפע נבואתו נתנו, אל אנשי סגלתו ותפארתו
 לא קם בישראל כמושה עוד, נביא ומביט את תמונתו
 תורת אמת נתן לעמו אל, על זד נביאו נאמן ביתו
 לא יחליף האל ולא ימיר, דתו לעולמים לזולתו
 צופה ויודע סתרינו, מביט לסוף דבר בקדמתו
 גומל לאיש חסיד כמפעלו, נותן לרשע רע כרשעתו
 ישלח לקץ ימים משיחנו, לפדות מנפי קץ ישועתו
 מתים יחיה אל ברב חסדו, ברוך עדי עד שם תהלתו

אני מאמין באמונה שלמה בביאת המשיח, ואף על פי שיתמהמה,
 עם כל זה אחכה לו בכל יום שיבוא.

* * *

ערב יום העצמאות (נוסח מקוצר - בי"כ שערי תפילה, דאלאס)

מתכנסים לתפילה חגיגית בבתי הכנסת.

לפני תפילת ערבית אומרים מזמורים באווירת היום

הָדוּ לַיהוָה כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ: יֹאמְרוּ גְאוּלַי יְהוָה אֲשֶׁר גָּאֵלָם מִיַּד צָר: וּמֵאֲרָצוֹת קִבְּצָם מִמִּזְרָח וּמִמְעַרְב מִצְפּוֹן וּמִיָּם: תָּעוּ בַמִּדְבָּר בִּישִׁימוֹן דָּרְדָּר עִיר מוֹשָׁב לֹא מִצָּאוּ: רַעֲבִים גַּם צָמְאִים נַפְשָׁם בָּהֶם תִּתְעַטֵּף: וַיִּצְעְקוּ אֶל יְהוָה בְּצַר לָהֶם מִמִּצּוֹקוֹתֵיהֶם יִצִּילֵם: וַיִּדְרִיכֵם בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל לְלַכֵּת אֶל עִיר מוֹשָׁב: יוֹדוּ לַיהוָה חֶסֶדוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לְבָנֵי אָדָם: כִּי הִשְׁבִּיעַ נַפְשׁ שְׂקָקָה וְנִפְשׁ רַעֲבָה מְלֵא טוֹב: (תהלים קז)

מְזִמּוֹר שִׁירוֹ לַיהוָה שִׁיר חֲדָשׁ כִּי נִפְלְאוֹת עָשָׂה הוֹשִׁיעָה לוֹ יְמִינוּ וַיִּזְרַע קֶדְשׁוֹ: הוֹדִיעַ יְהוָה יְשׁוּעָתוֹ לְעֵינַי הַגּוֹזִים גְּלָה צִדְקָתוֹ: זָכַר חֶסֶדוֹ וְאַמוּנָתוֹ לְבַיִת יִשְׂרָאֵל רְאוּ כָל אֶפְסֵי אֲרֶץ אֵת יְשׁוּעַת אֱלֹהֵינוּ: הִרְיעוּ לַיהוָה כָּל הָאֲרֶץ פִּצְחוּ וְרִנְנוּ וְזָמְרוּ: זָמְרוּ לַיהוָה בְּכִנּוֹר בְּכִנּוֹר וְקוֹל זְמֵרָה: בְּחִצְצוֹת וְקוֹל שׁוֹפָר הִרְיעוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ: יְהוָה: יְרַעַם הַיָּם וּמְלֵאוּ תַבַּל וַיִּשְׁבִּי בָהּ: נְהָרוֹת יִמְחָאוּ כִּי יַחַד הָרִים יִרְנְנוּ: לִפְנֵי יְהוָה כִּי בָא לְשֹׁפֵט הָאֲרֶץ יִשְׁפֹּט תַבַּל בְּצִדֵק וְעַמִּים בְּמִישְׁרִים: (תהלים צח)

תפילת ערבית, ספירת העומר, עלינו ושרים במנגינת התקוה

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת בְּשׁוֹב יְהוָה אֵת שִׁיבַת צִיּוֹן הֵינּוּ כְּחֹלְמִים: אִזּוּ יִפְלֵא שְׁחוֹק פִּינוּ וּלְשׁוֹנֵנוּ רָנָה אִזּוּ יֹאמְרוּ בְּגוֹזִים הַגְּדִיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת עִם אֱלֹהֵי: הַגְּדִיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ הֵינּוּ שְׂמֵחִים: שׁוֹבָה יְהוָה אֵת שְׁבִיתֵנוּ כְּאֶפְיָקִים בְּנֶגֶב: הַזְרַעִים בְּדַמְעָה בְּרָנָה יִקְצְרוּ: הַלוֹף יִלְדָּ וּבִכָּה נִשְׂא מִשָּׁךְ הַזֶּרַע בָּא בָּאוּ בְרָנָה נִשְׂא אֶלְמָתָיו:

שרים יחד

לְשֹׁנָה הַבָּאָה בִּירוֹשָׁלַיִם הַבְּנוּיָה.

* * * * *

סדר התפילות – שחרית ביום העצמאות

שחרית ביום העצמאות (רינת ישראל)

מתפללים פסוקי דזמרה של יום טוב. שירת הים אומרים פסוק פסוק. אחרי חזרת הש"ץ קוראים הלל ואחריו אומר הש"ץ חצי קדיש (ובבשני וחמישי קוראית בתורה), וקוראים הפטרת "עוד היום בנוב לעמוד".

עוד היום בְּנוֹב לַעֲמֹד יִנְפֹף יְדוֹ הַר בַּת צִיּוֹן גִּבְעַת יְרוּשָׁלַם: הִנֵּה הָאָדוֹן
 יִהְיֶה צְבָאוֹת מְסַעֵף פְּאֶרְהָ בְּמַעֲרָצָה וְרַמֵּי הַקּוֹמָה גְּדוּעִים וְהַגְּבֵהִים
 יִשְׁפְּלוּ: וְנִקְוָה סִבְכֵי הַיַּעַר בְּבִרְזֵל וְהַלְבֵנוֹן בְּאֲדִיר יְפוֹל: וַיֵּצֵא חֹטֵר
 מִגִּזְעוֹ יִשְׂי וַיִּצַר מִשְׁרָשְׁיו יִפְרָה: וְנָחָה עָלָיו רוּחַ יְהוָה רוּחַ חֲכָמָה
 וּבִינָה רוּחַ עֲצָה וּגְבוּרָה רוּחַ דַּעַת וַיִּרְאֵת יְהוָה: וְהִרִיחוּ בְּיָרְאֵת יְהוָה
 וְלֹא לְמַרְאֵה עֵינָיו יִשְׁפּוֹט וְלֹא לְמִשְׁמַע אָזְנוֹ יוֹכִיחַ: וְשִׁפְט בְּצִדִק
 דְּלֵים וְהוֹכִיחַ בְּמִישׁוֹר לַעֲנֹי אֶרֶץ וְהִכָּה אֶרֶץ בְּשֶׁבֶט פִּי וּבִרוּחַ שְׁפָתָיו
 יַמִּית רָשָׁע: וְהָיָה צִדִק אֲזוֹר מִתְּנִי וְהֶאֱמַנָה אֲזוֹר חֲלָצָיו: וְגַר זָאֵב
 עִם כְּבֶשֶׂת וְנִמְרַ עִם גְּדִי יִרְבֹּץ וְעַגְל וַיִּכְפִּיר וּמְרִיא יַחֲדוּ וְנַעַר קֶטָן נִהַג
 בָּם: וַיִּפְרָה וְדָב תִּרְעֶינָה יַחֲדוּ יִרְבְּצוּ יִלְדִיָהוּ וְאַרְיֵה כְּבָקָר יֵאֱכַל תְּבוֹן:
 וְשִׁעֲשַׁע יוֹנֵק עַל חֹר פֶּתֶן וְעַל מְאוּרַת צְפַעוֹנִי גְמוֹל יְדוֹ הִדָּה: לֹא יִרְעוּ
 וְלֹא יִשְׁחִיתוּ בְּכָל הַר קְדָשֵׁי כִי מְלֶאכֶה הָאֶרֶץ דַּעַה אֶת יְהוָה כְּמִים
 לַיָם מְכֹסִים: וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא שֶׁרֵשׁ יִשְׂרָאֵל עֹמֵד לְגַס עַמִּים אֱלֹיו
 גּוֹיִם יְדַרְשׁוּ וְהִיָּתָה מִנְחַתוֹ כְּבוֹד: וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא יוֹסִיף אֲדָנִי שְׁנִית
 יְדוֹ לַקְנוֹת אֶת שְׂאֵר עַמּוֹ אֲשֶׁר יִשְׂאֵר מְאֹשׁוֹר וּמִמְצָרִים וּמִפְתָּרוֹס
 וּמִכּוּשׁ וּמִעֵיִלָם וּמִשְׁנַעֲר וּמִחֲמַת וּמֵאֵיִי הַיָם: וְנִשְׂא נִס לְגוֹיִם וְאִסְרָף
 נְדָחֵי יִשְׂרָאֵל וּנְפֻצוֹת יְהוּדָה יִקְבֹץ מְאַרְבַּע כְּנַפּוֹת הָאֶרֶץ: וְסִרְהָ קִנְיַת
 אֶפְרַיִם וְצַרְרֵי יְהוּדָה יִכְרַתוּ אֶפְרַיִם לֹא יִקְנָא אֶת יְהוּדָה וְיְהוּדָה לֹא
 יִצַר אֶת אֶפְרַיִם: וְעַפּוֹ בְּכַתֵּף פְּלִשְׁתִּים יָמָה יַחֲדוּ לְבָזוּ אֶת בְּנֵי קְדָם
 אֲדוֹם וּמוֹאֵב מִשְׁלֹחַ יָדָם וּבְנֵי עַמּוֹן מִשְׁמַעְתָם: וְהַחֲרִים יְהוָה אֶת
 לְשׁוֹן יָם מְצָרִים וְהִנִּיף יְדוֹ עַל הַנְּהַר בְּעַיִם רוּחוֹ וְהִכָּהוּ לְשַׁבְעָה
 נְחָלִים וְהִדְרִיף בְּנַעֲלִים: וְהִיָּתָה מְסַלָּה לְשֶׂאֵר עַמּוֹ אֲשֶׁר יִשְׂאֵר
 מְאֹשׁוֹר כְּאֲשֶׁר הִיָּתָה לְיִשְׂרָאֵל בַּיּוֹם עֲלָתוֹ מְאַרְץ מְצָרִים: וְאַמְרַת
 בַּיּוֹם הַהוּא אֲוֹדָה יְהוָה כִּי אֲנַפְתָּ בִי יְשֵׁב אֶפְדָּ וַתִּנְחַמְנִי: הִנֵּה אֵל

יְשׁוּעָתִי אֶבְטַח וְלֹא אֶפְחָד כִּי עָזִי וְזַמְרַת יְהוָה יְהוֹדוּ וַיְהִי לִי יְשׁוּעָה:
 וּשְׂאֲבָתָם מִיָּם בְּשִׁשׁוֹן מִמַּעַיְנֵי הַיְשׁוּעָה: וְאַמְרַתֶּם בַּיּוֹם הַהוּא הוֹדוּ
 לַיהוָה קְרָאוּ בְּשִׁמוֹ הוֹדִיעוּ בְּעַמִּים עֲלִילְתִּיּוֹ הִזְכִּירוּ כִּי נִשְׁגַּב שְׁמוֹ:
 זָמְרוּ יְהוָה כִּי גְאוֹת עָשָׂה מִידַעַת מוֹדַעַת זֹאת בְּכָל הָאָרֶץ: צַהֲלִי
 וְרַנִּי יוֹשְׁבַת צִיּוֹן כִּי גְדוֹל בְּקִרְבֶּךָ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל:

תפילה לשלום המדינה, אזכרה לחללי צה"ל, אב הרחמים, אשרי,
 ובא לציון עד סוף התפילה, ושרים
 אֲנִי מֵאֲמִין בְּאַמוּנָה שְׁלֵמָה בְּבִיאַת הַמְּשִׁיחַ, וְאֶף עַל פִּי שְׂיִתְמַהֲמָה,
 עַם כָּל זֶה אַחֲכָה לוֹ בְּכָל יוֹם שְׂיָבוֹא.

בסעודת היום מרבים בזמירות והודאות על הניסים שנעשו לנו
 ביום הזה. בתפילת מנחה אין אומרים תחנון.

* * *

שחרית ביום העצמאות (הרב שלמה גורן, תשל"ו)³⁴

מתפללים פסוקי דזמרה של יום טוב, ומדלגים על מזמור שיר ליום
 השבת, ומוסיפים "מזמור לתודה" כמו בהושענא רבא.
 אין אומרים "נשמת כל חי".
 הלל שלם בברכה לאחר חזרת הש"ץ.
 לאחר חצי קדיש פותחים את הארון ומזמרים "ויהי בנסוע".
 מוציאים ספר תורה וקוראים בו ללא קרואים וברכות משביעי של
 פרשת עקב עד סוף הפרשה, ואומרים חצי קדיש.

כִּי אִם שָׁמַר תִּשְׁמְרוּן אֶת כָּל הַמִּצְוָה הַזֹּאת אֲשֶׁר אֲנִי מִצְוֶה אֶתְכֶם
 לַעֲשׂוֹתָהּ לְאַהֲבָהּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם לְלֶכֶת בְּכָל דַּרְכָּיו וּלְדַבְּקָהּ בּוֹ:
 וְהוֹרִישׁ יְהוָה אֶת כָּל הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה מִלְּפָנֵיכֶם וִירְשַׁתֶּם גּוֹיִם גְּדֹלִים

³⁴ עמי' שצ-שצא, הלכות יום העצמאות ויום ירושלים, ערך נחום רקובר.

וְעַמִּים מִכֶּם: כָּל הַמְקוֹם אֲשֶׁר תִּדְרֹךְ כִּי רִגְלְכֶם בּוֹ לְכֶם יִהְיֶה מִן הַמִּדְבָּר וְהַלְבָּנוֹן מִן הַנְּהַר נָהָר פְּרַת וְעַד הַיָּם הָאֲחֵרוֹן יִהְיֶה גְבֻלְכֶם: לֹא יִתְנַצֵּב אִישׁ בְּפָנֶיכֶם פְּחָדְכֶם וּמִוְרָאֲכֶם יִתֵּן יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם עַל פְּנֵי כָל הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּדְרֹכוּ בָּהּ כְּאֲשֶׁר דָּבַר לְכֶם:

חצי קדיש, מגביהים וגוללים את הספר וקוראים את ההפטרה.

עוד היום בָּנָב לַעֲמֹד יִנְפֹף יְדוֹ הַר בַּת צִיּוֹן גִּבְעַת רְוֵשְׁלָם: הִנֵּה הָאֲדוֹן יִהְיֶה צְבָאוֹת מְסַעֵף פְּאֶרְהָ בְּמַעְרָצָה וְרַמִּי הַקּוֹמָה גְדוּעִים וְהַגְּבִיחִים יִשְׁפְּלוּ: וְנִקְףָּ סִבְכֵי הַיַּעַר בְּבִרְזֵל וְהַלְבָּנוֹן בְּאֲדִיר יַפּוֹל: וַיֵּצֵא חֹטֵר מִגֹּזַע יָשִׁי וַנִּצֵּר מִשְׁרָשְׁיוֹ יַפְרָה: וְנָחָה עָלָיו רוּחַ יְהוָה רוּחַ חֲכָמָה וּבִינָה רוּחַ עֲצָה וּגְבוּרָה רוּחַ דַּעַת וְיִרְאַת יְהוָה: וְהִרְיָחוּ בִּירְאֵת יְהוָה וְלֹא לַמְרָאָה עֵינָיו יִשְׁפּוֹט וְלֹא לַמְשֻׁמֵּעַ אֲזַנָּיו יֹכִיחַ: וְשִׁפְטָ בְּצַדֵּק דְלִים וְהוֹכִיחַ בְּמִישׁוֹר לַעֲנֵי אָרֶץ וְהִכָּה אָרֶץ בְּשִׁבְט פִּיּוֹ וּבְרוּחַ שְׁפָתָיו יִמִּית רָשָׁע: וְהָיָה צַדֵּק אֲזוּר מִתְּנָיו וְהֶאֱמוּנָה אֲזוּר חֲלָצָיו: וְגַר זָאֵב עִם כְּבֶשׂ וְנִמְרָ עִם גְּדִי יִרְבֹּץ וְעִגֹּל וְכַפִּיר וּמְרִיא יַחְדָּו וְנֶעַר קֶטָן נֶהַג בָּם: וּפְרָה וְדָב תִּרְעִינָה יַחְדָּו יִרְבְּצוּ יַלְדֵיהֶן וְאַרְיָה כְּבָקָר יֹאֲכַל תִּבְּוֹן: וְשַׁעֲשַׁע יֹנֵק עַל חֹר פֶּתֶן וְעַל מְאוּרֵת צַפְעוֹנִי גְמוּל יְדוֹ הַדָּה: לֹא גִרְעוּ וְלֹא יִשְׁחִיתוּ בְּכָל הַר קִדְשֵׁי כִּי מְלֵאָה הָאָרֶץ דַּעַה אֶת יְהוָה כְּפִימֵם לַיִם מְכֹסִים: וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא שָׂרֵשׁ יָשִׁי אֲשֶׁר עָמַד לְנֶס עַמִּים אֲלֵיו גּוֹיִם יִדְרָשׁוּ וְהִיתָה מִנְחָתוֹ כְּבוֹד: וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יוֹסִיף אֲדָנִי שְׁנִית יְדוֹ לַקְּנוֹת אֶת שְׂאֵר עַמּוֹ אֲשֶׁר יִשְׁאָר מֵאֲשׁוּר וּמִמְצָרִים וּמִפְּתָרוֹס וּמִכּוּשׁ וּמִעִילָם וּמִשְׁנַעַר וּמִחֲמַת וּמֵאֵי הַיָּם: וְנִשְׂאָ נֶס לְגוֹיִם וְאַסְף נְדָחֵי יִשְׂרָאֵל וּנְפֻצוֹת יְהוּדָה יִקְבֹץ מֵאַרְבַּע כְּנָפוֹת הָאָרֶץ: וְסָרָה קִנְיַת אֲפָרַיִם וְצַרְרֵי יְהוּדָה יִכְרְתוּ אֲפָרַיִם לֹא יִקְנֹא אֶת יְהוּדָה וְיִהְיֶה לֹא יָצַר אֶת אֲפָרַיִם: וְעַפּוֹ בְּכַתָּף פְּלִשְׁתִּים יָמָה יַחְדָּו יִבְאוּ אֶת בְּנֵי קֶדֶם אֲדוּם וּמוֹאָב מִשְׁלֹחַ יָדָם וּבְנֵי עַמּוֹן מִשְׁמַעְתָּם: וְהַחֲרִים יְהוָה אֶת לְשׁוֹן יָם מִצָּרִים וְהִנִּיף יְדוֹ עַל הַנְּהָר בְּעֵינֵי רִחוּוֹ וְהִכָּהוּ לְשַׁבְעָה נְחָלִים וְהִדְרִיךְ בְּנַעֲלִים: וְהִיתָה מִסְלָה לְשַׁאֵר עַמּוֹ אֲשֶׁר יִשְׁאָר מֵאֲשׁוּר כְּאֲשֶׁר הִיתָה לְיִשְׂרָאֵל בַּיּוֹם עֲלֹתוֹ מֵאָרֶץ מִצְרָיִם: וְאַמְרַת בַּיּוֹם הַהוּא אוֹדֶךָ יְהוָה כִּי אֲנַפְתָּ בִּי יוֹשֵׁב אֶפְדָּ וַתִּנְחַמְנִי: הִנֵּה אֵל יְשׁוּעָתִי אֲבַטַח וְלֹא אֶפְחַד כִּי עֲזָי

וְזָמַרְתָּ יְהוָה יְהוָה וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה: וּשְׁאַבְתֶּם מִיָּם בְּשִׁשׁוֹן מִמַּעֲיָנִי הַיְשׁוּעָה: וְאַמְרֹתֶם בְּיוֹם הַהוּא הוֹדוּ לַיהוָה קְרָאוּ בְשִׁמּוֹ הוֹדִיעוּ בְּעַמִּים עֲלִילֹתַיִו הַזְכִּירוּ כִּי נִשְׁגַּב שִׁמּוֹ: זָמְרוּ יְהוָה כִּי גָאוֹת עָשָׂה מִידַעַת מוֹדַעַת זֹאת בְּכָל הָאָרֶץ: צַהֲלֵי וְרַנֵּי יוֹשְׁבֵי צִיּוֹן כִּי גָדוֹל בְּקִרְבָּךְ קְדוּשַׁת יִשְׂרָאֵל:

תפילה לשלום המדינה, מי שברך לחיילי צה"ל ואזכרה לזכר הנופלים. החזרת ספר תורה וסיום התפילה כרגיל, ללא "למנצח". בסוף התפילה שרים אדון עולם, שיר המעלות למנגינת התקווה, ואני מאמין:

אֲדוֹן עוֹלָם אֲשֶׁר מָלַךְ בְּטָרֶם כָּל יְצִיר נִבְרָא
לַעֲת נַעֲשֶׂה בְּחֻצְפוֹ כָּל אֲזִי מְלָךְ שִׁמּוֹ נִקְרָא
וְאַחֲרֵי כְּכֹלֹת הַכֹּל לְבַדּוֹ יִמְלָךְ נוֹרָא
וְהוּא הָיָה וְהוּא הוֹיָה וְהוּא יְהִיָּה בְּתַפְאָרָה
וְהוּא אֶחָד וְאֵין שְׁנֵי לְהַמְשִׁיל לוֹ לְהַחֲבִירָה
בְּלִי רֵאשִׁית בְּלִי תַכְלִית וְלוֹ הֵעוֹ וְהַמְשִׁרָה
וְהוּא אֵלֵי וְחֵי גּוֹאֲלֵי וְצוֹר חֲבִלֵי בַעַת צָרָה
וְהוּא נָסִי וּמְנוֹס לִי מִנֶּת כּוֹסֵי בְּיוֹם אֶקְרָא
בְּיָדוֹ אֶפְקִיד רוּחִי בַעַת אִישׁוֹן וְאַעֲיָרָה
וְעַם רוּחִי גּוֹיָתִי אֲדַנֵּי לִי וְלֹא אֵירָא

שיר המעלות בשוב יהוה את שיבת ציון היינו כחלמים: אז ימלא שחוק פינו ולשונונו רנה אז יאמרו בגוים הגדיל יהוה לעשות עם אלה: הגדיל יהוה לעשות עמנו היינו שמחים: שובה יהוה את שביטנו כאפיקים בנגב: הזרעים בדמעה ברנה יקצרו: הלוף ילד ויבכה נשא משך הזרע בא יבוא ברנה נשא אלמתיו:

אני מאמין באמונה שלמה בביאת המשיח, ואף על פי שיתמהמה, עם כל זה אחכה לו בכל יום שביבוא.

* * *

שחרית ביום העצמאות (הקיבוץ הדתי)³⁵

מתפללים פסוקי דזמרה של יום טוב, ומוסיפים "מזמור לתודה", ו-"נשמת כל חי".

לאחר חזרת הש"ץ, הלל שלם בברכה.

מוציאים ספר תורה כמו בשבת ויום טוב, וקוראים לשלשה עולים בספר דברים, מתחילת פרשת עקב, והשלישי עולה למפטיר.

כהן: וְהָיָה עֲקֵב תִּשְׁמְעוּן אֶת הַמְשָׁפְטִים הָאֵלֶּה וְיִשְׁמְרֶתֶם וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְשָׁמַר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם לְךָ אֶת הַבְּרִית וְאֶת הַחֶסֶד אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם: וְאַהֲבָה וּבְרָכָה וְהִרְבָּה וּבְרַחֵם בְּטוֹב וּפְרִי אֲדָמָתְךָ דִּגְנֶךָ וְתִירְשֶׁךָ וְיִצְהַרְךָ שָׁגַר אֲלֹפִיִּךָ וְעִשְׂתִּירֶת צֹאנֶךָ עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם לְתֶת לְךָ: בְּרוּךְ תִּהְיֶה מִכָּל הָעַמִּים לֹא יִהְיֶה בְּךָ עָקֹר וְעֵקָרָה וּבְבִהֶמְתֶּךָ: וְהִסִּיר יְהוָה מִמֶּךָ כָּל חֲלֵי וְכָל מַדּוּי מִצָּרִים הָרְעִים אֲשֶׁר יִדְעֶת לֹא יִשְׁיִמֶם בְּךָ וּנְתַנֶּם בְּכָל שְׁנָאֵיֶךָ: וְאַכְלֶתְךָ אֶת כָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר יִהְיֶה אֱלֹהֵיֶךָ נֶתַן לְךָ לֹא תַחֵס עֵינֶךָ עֲלֵיהֶם וְלֹא תַעֲבֹד אֶת אֱלֹהֵיהֶם כִּי מוֹקֵשׁ הוּא לְךָ: כִּי תֹאמַר בְּלִבְבְּךָ רַבִּים הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה מִמֶּנִּי אֵיכָּה אוֹכַל לְהוֹרִישָׁם: לֹא תִירָא מֵהֶם זָכַר תִּזְכֹּר אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהֵיֶךָ לְפָרְעֹה וּלְכָל מִצְרָיִם: הַמַּסֹּת הַגְּדֹלֹת אֲשֶׁר רָאוּ עֵינֶיֶךָ וְהָאֵתָת וְהַמַּפְתִּיּוֹת וְהַיָּד הַחֲזָקָה וְהַיָּרֵעַ הַנְּטוּיָה אֲשֶׁר הוֹצֵאתֶךָ יְהוָה אֱלֹהֵיֶךָ כִּי יַעֲשֶׂה יְהוָה אֱלֹהֵיֶךָ לְכָל הָעַמִּים אֲשֶׁר יִרְאֶה מִפְּנֵיהֶם: וְגַם אֶת הַצָּרְעָה יִשְׁלַח יְהוָה אֱלֹהֵיֶךָ בָּם עַד אֲבֹד הַנְּשֹׂאֲרִים וְהַנְּסֻתִּים מִפְּנֵיֶךָ: לֹא תַעֲרֹץ מִפְּנֵיהֶם כִּי יְהוָה אֱלֹהֵיֶךָ בְּקִרְבְּךָ אֵל גְּדוֹל וְנוֹרָא:

³⁵ הרב שלמה גורן התבקש לעבור על סידור התפילה ליום העצמאות של הקיבוץ הדתי, ובו הוא מביע הסתייגות מברכות קריאת התורה וההפטרה, אלא אם כן תקבע זאת הרבנות הראשית. הוא מוסיף שאעפ"כ אין הוא רואה צורך הלכתי לדרוש מהנהגים כך לבטל את מנהגם. המכתב הובא במהודרה השלישית לסדר התפילות בהוצאת הקיבוץ הדתי, תשל"ו, ובחלקו גם במהדורה הרביעית, תשנ"ב.

לוי: וְנָשַׁל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת הַגּוֹיִם הָאֵל מִפְּנֵיךָ מַעֲט מַעֲט לֹא תִּוּכַל פְּלַתֶּם מֵהָרָץ פֶּן תִּרְבֶּה עֲלֶיךָ חַיַּת הַשָּׂדֶה: וּנְתַנֶּם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְפָנֶיךָ וְהָמָס מְהוּמָה גְדֹלָה עַד הַשָּׁמַיִם: וְנָתַן מַלְכֵיהֶם בְּיָדְךָ וְהֶאֱבַדְתָּ אֶת שְׁמֵם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם לֹא יִתְיַצֵּב אִישׁ בְּפָנֶיךָ עַד הַשָּׁמַיִם אִתָּם: פְּסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם תִּשְׂרְפוּן בְּאֵשׁ לֹא תִחַמְדוּ כֶסֶף וְזָהָב עֲלֵיהֶם וְלִקְחֹתָ לָךְ פֶּן תִּקְוֶשׁ בּוֹ כִּי תִוָּעֲבֹת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הוּא: וְלֹא תָבִיא תִוָּעֲבָה אֶל בֵּיתְךָ וְהָיִיתָ חָרָס כְּמָהוּ שִׁקְץ תִּשְׁקָצְנוּ וְתִעַב תִּתְעַבְנוּ כִּי חָרָס הוּא:

כָּל הַמְצוּהָ אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצֹוֶה הַיּוֹם תִּשְׁמְרוּן לַעֲשׂוֹת לְמַעַן תִּחְיוּן וּרְבִיתֶם וּבִאֲתֶם וּירָשֶׁתֶם אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָשָׁבַע יְהוָה לְאַבְרָהָם: וְזָכַרְתָּ אֶת כָּל הַדְּרֹךְ אֲשֶׁר הִלִּיכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ זֶה אַרְבַּעִים שָׁנָה בַּמִּדְבָּר לְמַעַן עֲנִתָּךְ לְנִסְתָּךְ לְדַעַת אֶת אֲשֶׁר בְּלִבְּךָ הַתְּשֹׁמֵר מְצוֹתָיו אִם לֹא: וַיַּעֲזֵב וַיִּרְעַבְךָ וַיֹּאכְלֶךָ אֶת הַמָּן אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתָּ וְלֹא יָדָעוּן אֲבֹתֶיךָ לְמַעַן הוֹדִיעַךָ כִּי לֹא עַל הַלֶּחֶם לְבַדּוֹ יַחֲיֶה הָאָדָם כִּי עַל כָּל מוֹצֵא פִי יְהוָה יַחֲיֶה הָאָדָם: שְׁמֹלְתָּךְ לֹא בְלִתָּה מַעֲלֶיךָ וּרְגַלְךָ לֹא בְצַקָּה זֶה אַרְבַּעִים שָׁנָה: וַיְדַעְתָּ עִם לְבָבְךָ כִּי פֶאֶשֶׁר יִיָּסֵר אִישׁ אֶת בְּנוֹ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מִיִּסְרֶךָ:

ישראל/מפטי: וְשָׁמַרְתָּ אֶת מְצוֹת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְלֶכֶת בְּדַרְכֵי וּלְיִרְאָה אֹתוֹ: כִּי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מְבִיאֶךָ אֶל אֶרֶץ טוֹבָה אֶרֶץ נַחְלֵי מַיִם עֲיִנֹת וַתְּהַמּוֹת לְיָצִים בְּבִקְעָה וּבְקָר: אֶרֶץ חֹטָה וּשְׁעָרָה וְנֶגֶן וַתֵּאֱנָה וּרְמוֹן אֶרֶץ זֵית שֶׁמֶן וַיְדַבֵּשׁ: אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא בְּמַסְפַּנֵּת תֹּאכַל בָּהּ לֶחֶם לֹא תַחֲסֹר כָּל בָּהּ אֶרֶץ אֲשֶׁר אֲבָנֶיהָ בְּרֹזַל וַיִּמְהַרְרֶיהָ תַחֲצַב נַחֲשׁוֹת: וְאֲכַלְתָּ וּשְׂבַעְתָּ וּבִרְכַתָּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ: הַשָּׁמֶר לָךְ פֶּן תִּשְׁכַּח אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְבִלְתִּי שֹׁמֵר מְצוֹתָיו וּמִשְׁפָּטָיו וְחֻקֹּתָיו אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצֹוֶה הַיּוֹם: פֶּן תֹּאכַל וּשְׂבַעְתָּ וּבִתִּים טֹבִים תִּבְנֶה וּשְׂבַבְתָּ: וּבִקְרָךְ וּצְאֹנָךְ יִרְבְּנוּ וְכֶסֶף וְזָהָב יִרְבֶּה לָךְ וְכָל אֲשֶׁר לָךְ יִרְבֶּה: וְרָם לְבָבְךָ וּשְׁכַחְתָּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הַמוֹצִיאֶךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים: הַמוֹלִיכְךָ בַּמִּדְבָּר הַגָּדֹל וְהַנּוֹרָא נָחַשׁ שָׂרָף וְעַקְרָב וּצְמֵאוֹן אֲשֶׁר אֵין מַיִם הַמוֹצִיא לָךְ מֵיַם מִצְוֹר הַחֲלָמִישׁ: הַמֵּאֲכִלְךָ מִן הַמִּדְבָּר אֲשֶׁר לֹא יָדָעוּן אֲבֹתֶיךָ לְמַעַן עֲנִתָּךְ וּלְמַעַן נִסְתָּךְ לְהִיטִיב בְּאַחֲרִיתְךָ: וְאָמַרְתָּ בְּלִבְּךָ כֹּחִי וְעֹצְמִי יָדִי עָשָׂה לִי אֶת הַחֵיל

הִזָּה: וְזָכַרְתָּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כִּי הוּא הִנְתָּן לְךָ כַּח לַעֲשׂוֹת חֵיל לְמַעַן הַקִּים אֶת בְּרִיתוֹ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם בְּיוֹם הַזֶּה:

חצי קדיש, הגבהה, גלילה, והפטרה עם ברכותיה לפני ואחרי.
 עוד היום בָּנָב לַעֲמֹד יִנְפֹף יְדוֹ הַר בַּת צִיּוֹן גְּבַעַת רְוֵשָׁלַם: הִנֵּה הָאֲדוֹן יְהוָה צְבָאוֹת מְסַעֵף פְּאֲרָה בְּמַעְרָצָה וְרַמִּי הַקּוֹמָה גְּדוּעִים וְהַגְּבָהִים יִשְׁפְּלוּ: וְנִקְףָּ סַבְכֵי הַיַּעַר בְּבִרְזֵל וְהַלְבִּנוֹן בְּאֲדִיר יְפוֹל: וַיֵּצֵא חֲטָט מִגֹּזַע יִשְׂרָאֵל וַיִּצַּר מִשְׁרָשָׁיו יַפְרָה: וְנָחָה עָלָיו רוּחַ יְהוָה רוּחַ חֲכָמָה וּבִינָה רוּחַ עֲצָה וּגְבוּרָה רוּחַ דַּעַת וְיִרְאַת יְהוָה: וְהִרְיָחוּ בְּיִרְאַת יְהוָה וְלֹא לְמִרְאָה עֵינָיו יִשְׁפּוֹט וְלֹא לְמִשְׁמַע אָזְנוֹ יוֹכִיחַ: וְשִׁפְטָ בְּצַדֵּק דְלִים וְהוֹכִיחַ בְּמִישׁוֹר לַעֲנִי אֶרֶץ וְהִכָּה אֶרֶץ בְּשִׁבְט פִּיּוֹ וּבְרוּחַ שְׁפָתָיו יָמִית רָשָׁע: וְהִיָּה צַדֵּק אֲזוּר מִתְנַוֵּי וְהֶאֱמוּנָה אֲזוּר חֲלָצִיו: וְגַר זָאֵב עִם כְּבֶשֶׂת וְנִמְרָ עִם גְּדֵי יִרְבָּץ וְעַגְל וּכְפִיר וּמְרִיא יַחְדָּו וְנַעַר קֶטָן נֶהַג בָּם: וַיַּפְרָה וְדָב תִּרְעִינָה יַחְדָּו יִרְבְּצוּ יַלְדֵיהֶן וְאַרְיָה בְּבִקְרָא יֹאכַל תַּבָּן: וְשִׁעֲשַׁע יוֹנֵק עַל חַר פֶּתֶן וְעַל מְאוּרַת צַפְעוֹנִי גְמוּל יְדוֹ הַדָּה: לֹא גָרְעוּ וְלֹא יִשְׁחִיתוּ בְּכָל הַר קָדְשֵׁי כִּי מְלֵאָה הָאֶרֶץ דַּעַת אֶת יְהוָה כְּפִיּוֹם לְיָם מְכֻסִּים: וְהִיָּה בְּיוֹם הַהוּא שְׂרֵשׁ יִשְׂרָאֵל עֲמֵד לְנֶס עַמִּים אֲלֵיו גּוֹיִם יִדְרָשׁוּ וְהִיָּתָה מְנַחְתּוֹ כְּבוֹד: וְהִיָּה בְּיוֹם הַהוּא יוֹסִיף אֲדֹנָי שְׁנִית יְדוֹ לְקִנּוּת אֶת שְׂאֵר עַמּוֹ אֲשֶׁר יִשְׂאָר מֵאֲשׁוֹר וּמִמִּצְרַיִם וּמִפְתָּרוֹס וּמְכוּשׁ וּמַעֲלִים וּמִשְׁנַעַר וּמִחֲמַת וּמֵאֵיִי הַיָּם: וְנִשְׂאָ נֶס לְגוֹיִם וְאַסֹּף נְדָחֵי יִשְׂרָאֵל וּנְפֻצוֹת יְהוּדָה וְקִבֵּץ מֵאַרְבַּע כְּנָפוֹת הָאֶרֶץ: וְסָרָה קִנְיַת אֶפְרַיִם וְצַרְרֵי יְהוּדָה וּכְרַתוֹ אֶפְרַיִם לֹא יִקְנֵא אֶת יְהוּדָה וְיְהוּדָה לֹא יִצַּר אֶת אֶפְרַיִם: וְעַפּוֹ בְּכַתְּף פְּלִשְׁתִּים יָמָה יַחְדָּו יִבְאוּ אֶת בְּנֵי קָדֶם אֲדוֹם וּמוֹאָב מִשְׁלֹחַ יָדָם וּבְנֵי עַמּוֹן מִשְׁמַעְתָּם: וְהַחֲרִים יְהוָה אֶת לְשׁוֹן יָם מִצְרַיִם וְהַיָּם יִדּוֹ עַל הַנְּהַר בַּעֲזִים רוּחוֹ וְהִפְהוּ לְשִׁבְעָה נְחָלִים וְהַדְרִיךְ בְּנִעְלִים: וְהִיָּתָה מְסֻלָּה לְשְׂאֵר עַמּוֹ אֲשֶׁר יִשְׂאָר מֵאֲשׁוֹר כְּאֲשֶׁר הִיָּתָה לְיִשְׂרָאֵל בְּיוֹם עֲלֵתוֹ מֵאַרְץ מִצְרַיִם: וְאַמְרַת בְּיוֹם הַהוּא אֲוֹדָה יְהוָה כִּי אֲנִפְתָּ בִּי יֵשֶׁב אֶפְסָד וּתְנַחֲמֵנִי: הִנֵּה אֵל יִשׁוּעָתִי אֲבָטַח וְלֹא אֶפְחָד כִּי עָזִי וְזַמְרַת יְהוָה יְהִי לִי לִישׁוּעָה: וְיִשְׂאָבְתֶם מִים בְּשִׁשׁוֹן מִמַּעֲיָנֵי הַיִּשׁוּעָה: וְאַמְרַתֶם בְּיוֹם הַהוּא הוֹדוּ לַיהוָה קְרָאוּ בְּשִׁמוֹ

הודיעו בעמים עלילתיו הזכירו כי נשגב שמו: זמרו יהוה כי גאות עשה מידעת מודעת זאת בכל הארץ: צהלי ורני יושבת ציון כי גדול בקרבך קדוש ישראל:

אזכרה לזכר הנופלים ותפילה לשלום המדינה.

אל מלא רחמים שוכן במרומים, המצא מנוחה נכונה תחת פנפי השכינה במעלות קדושים וטהורים כזהר הרקיע מזהירים, לנשמות הגבורים אשר מסרו את נפשם על גאולת ישראל, לפדות אדמתנו ולהשיב שביתתנו ולהרים קרננו בציון. בעל הרחמים יסתירם בסתר כנפיו לעולמים ויצרר בצרור החיים את נשמותיהם, יהוה הוא נחלתם, וינוחו בשלום על משפכם, ונאמר אמן.

החזרת ספר תורה וסיום התפילה כרגיל, ללא "למנצח". בסוף התפילה שרים:

אני מאמין באמונה שלמה בביאת המשיח, ונאף על פי שיתמקמה, עם כל זה אחכה לו בכל יום שביבוא.

* * * * *

קריאת התורה ביום העצמאות / מחזור מנהג איטליאני³⁶

והיה כי יבאו עליך כל הדברים האלה הנברכה והקללה אשר נתתי לפניך והשבת אל לבבך בכל הגוים אשר הדיחך והנה אלהיך שמה: ושבת עד והנה אלהיך ושמעת בקלו ככל אשר אנכי מצוך היום

³⁶ דברים ל, א-כ.

עמ' 754-766, כפי שהונהג בבית הכנסת האיטלקי בירושלים, ע"פ הרב אליה שמואל הרטום. ע"ע מאמרו של ד"ר אהרן ארנד "יום העצמאות – הלכה מנהג וסיפור" בדף השבועי מאת היחידה ללימודי יסוד ביהדות, מס' 183, פרשת קדושים ויום העצמאות, תשנ"ז, הפקולטה למדעי היהדות, אוניברסיטת בר אילן, www.biu.ac.il/JH/Parasha/kedoshim/arnad.html

אתה ובניך בכל לבבך ובכל נפשך: ושב יהוה אלהיך את שבותך ורחמך ושב וקבצך מכל העמים אשר הפיצך יהוה אלהיך שמה: אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך יהוה אלהיך ומשם יקחך: והביאך יהוה אלהיך אל הארץ אשר ירשו אבותיך וירשתה והיטבך והרבך מאבותיך: ומל יהוה אלהיך את לבבך ואת לבב זרעך לאהבה את יהוה אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך למען חייך: ונתן יהוה אלהיך את כל האלות האלה על איביך ועל שונאיך אשר רדפו: ואתה תשוב ושמעת בקול יהוה ועשית את כל מצותיו אשר אנכי מצוך היום: והויתרך יהוה אלהיך בכל מעשה ידך בפרי בטןך ובפרי בהמתך ובפרי אדמתך לטובה כי ישוב יהוה לשוב עליך לטוב כאשר שש על אבותיך: כי תשמע בקול יהוה אלהיך לשמר מצותיו וחקותיו הפתובה בספר התורה הזה כי תשוב אל יהוה אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך:

כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום לא נפלאה הוא ממך ולא רחוקה הוא: לא בשמים הוא לאמר מי יעלה לנו השמימה ויסקה לנו וישמענו אתה ונעשנה: ולא מעבר לים הוא לאמר מי יעבר לנו אל עבר הים ויסקה לנו וישמענו אתה ונעשנה: כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך לעשותו: ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב ואת המוות ואת הרע: אשר אנכי מצוך היום לאהבה את יהוה אלהיך ללכת בדרךיו ולשמר מצותיו וחקותיו ומשפטיו וחיית ורביית וברכך יהוה אלהיך בארץ אשר אתה בא שמה לרשתה: ואם פנה לבבך ולא תשמע ונדחת והשתחית לאלהים אחרים ועבדתם: הגדתי לכם היום כי אבד תאבדון לא תאריכו ימים על האדמה אשר אתה עבר את הירדן לבא שמה לרשתה: העידתי בכם היום את השמים ואת הארץ החיים והמוות נתתי לפניך הברכה והקללה וברחת בחיים למען תחיה אתה וזרעך: לאהבה את יהוה אלהיך לשמע בקלו ולדבקה בו כי הוא חייך וארך ימיו לשבת על האדמה אשר נשבע יהוה לאבותיך לאברהם ליצחק וליעקב לתת להם:

על הניסים

נוסח הקיבוץ הדתי³⁷

על הניסים ועל הפרקן ועל הגבורות ועל התשועות ועל המלחמות שעשית לאבותינו ולנו בימים ההם בזמן הזה: אתה האל עוררת את לב אבותינו לשוב להר נחלתך לשבת בה ולקומם את הריסותיה [ו]את אדמתה. ובעמוד עלינו שלטון רשע ויסגור את שערי ארצנו בפני אחינו הנמלטים מחרב אויב אכזרי, וישבם באניות לאיי הים ולחוף נדחים, אתה בעזך מגרת את כסאו ותשחרר את הארץ מידו. ובקום עלינו אויבים ויתנכלו לנו להשמידנו, אתה בגבורתך הפלת עליהם אימתה ופחד ויעזבו את כל אשר בהם, וינסו בבהלה ובחפזון אל מחוץ לגבולות ארצנו. ובבוא עלינו שבעה גויים לכבש את ארצנו ולשומנו למס עובד, אתה ברחמיך עמדת לימין צבא ההגנה לישראל ומסרת גבורים ביד חלשים ורבים ביד מעטים ורשעים ביד צדיקים. ובזרועך הנטויה עזרת לבחורי ישראל להרחיב את גבולות מושבותינו, ולעלות את אחינו ממחנות ההסגר.

על הכל אנחנו מודים לך ה' אלקינו בכפיפת ראש; וביום זה, יום חגינו ושמחתנו, אנחנו פורשים את כפינו לפניך ומתחננים על אחינו הפזורים ואומרים: אנא אבינו רוענו, קבצם במהרה לנוה קדשך והשכן אותם בו בשלום ושלחה ובהשקט ובטח. הרחב נא את גבולות ארצנו כאשר הבטחת לאבותינו, לתת לזרעם מנהר פרת ועד נחל מצרים. בנה נא את עיר קדשך ירושלים בירת ישראל, ובה תכונן את בית מקדשך כימי שלמה. וכאשר זכיתנו לראות את ראשית גאולתנו ופדות נפשנו, כן תחינו ותחזנה עינינו בגאולת ישראל השלמה וחדש ימינו כקדם, אמן!

* * *

³⁷ סדר תפילות ליום העצמאות, מהדורה שנייה. תל-אביב: הוצאת הקיבוץ הדתי תשכ"ט, ע' 101

סידור גואל ישראל בהוצאת ישיבת ההסדר רמת-גן³⁸

על הנסים ועל הפרקן ועל הגבורות ועל התשועות ועל הנחמות ועל המלחמות שעשית לנו בזמן הזה.

כשעמדו צבאות ערב על עמך ישראל, ובקשו להשמיד להרג ולאבד את יושבי ארצך, מנער ועד זקן טף ונשים, ובהם עם שרידי חרב אשר נצלו מתפת האש של שונאך, אחד מעיר ושנים ממשפחה, ושברו למצא מנוח לכף רגלם בארצך אשר הבטחת להם. ואתה ברחמך הרבים עמדת לנו בעת צרתנו, הפרת את עצתם וקלקלת את מחשבתם, זקפת קומתנו וקוממת את חרותנו, רבת את ריבנו, דנת את דיננו, נקמת את נקמתנו, מסרת רבים ביד מעטים, טמאים ביד קדושים, ועשית לך שם גדול וקדוש בעולמך, ולעמך ישראל עשית תשועה גדולה ופרקן בהיום הזה, הדברת עמים תחתנו ולאומים תחת רגלנו, ונתת לנו את נחלתנו, ארץ כנען לגבולתיה, והחזרתנו את מקום מקדש היכלך.

כן עשה עמנו נס ופלא לטובה, הפר עצת אויבינו, ודשנו בנאות ארצך, ונפוצותינו מארבע כנפות הארץ תקבץ, ונשמח בבנין עירך ובתקון היכלך ובצמיחת קרן לדוד עבדך במהרה בימנו, ונודה לשמך הגדול.

* * *

חיבר: הרב דוד בר-חיים, ראש מכון שילה³⁹

על הנסים, הגבורות, התשועות, המלחמות והפדות שפשיית עמנו ועם אבותינו בימים ההם בזמן הזה.

³⁸ עמ' 168. בהקדמה לפתיפלה כתוב " הצעה לנוסח "על הנסים" ליום העצמאות ויום ירושלים. אפשר להרהר בה בברכת "מודים" בתפילה."

³⁹ <http://he.machonshilo.org/index.php/list-articles/36-minhag-eret/380-yom-tqumath-yisrael-beth-hawaadh>

בימי תקומתנו, בקום עלינו בני ערב, להשמיד להרג ולאבד את העלים משבי הגולה אל ארץ חמדה. אמרו: לכו ונכחידם מגוי, ולא יזכר שם ישראל עוד (תהילים פג, ה).

ואתה ברחמיך הרבים עמדת לנו בעת צרתנו. רבת את ריבנו, דנת את דיננו, נקמת את נקמתנו. מסרת רבים ביד מעטים, ורשעים ביד צדיקים. המה פרעו ונפלו; ואנחנו קמנו ונתעודד (תהילים כ, ט). לך עשית שם גדול בעולם, ולעמך ישראל עשית תשועה גדולה. ובהחדש השני בחמשה לחדש, פרקנו עול גוים מעל צנארנו. כשם שעשית לנו תשועה בימים ההם, כך עשה עמנו בעת הזאת, ונודה לשמך לנצח.

* * *

חיברו: ד"ר אבי שמידמן והרב בן-ציון שפיץ⁴⁰

על הנסים ועל הפרקן ועל הגבורות ועל התשועות ועל המלחמות שעשית לאבותינו בימים ההם בזמן הזה. בימי קבוץ שרידי ישראל מארצות חשף וצלמות לחמדת נחלתם, קמו חלוצי אמה, הרימו נס וחברו מגלה, ותבעו את זכות העם לעמד ברשות עצמו, כממלכה יהודית בארץ מולדתו. בתפנים ובמחולות רקדו בחוצות, טף ונשים, זקנים ונערים, בקולות שמחה ובצהלה. באותה שעה תקפום בני עולה, להכחיד מן הארץ שם ושארית, ולים לזרק כל שומרי אמוניה. ואתה לישע עמך מהרת, ידי מגניהם חזקת, וכלי אויביהם נפצת. תקומת פאר עשית ומדינת הדר הקמת, ראשית שאיפת דורותיך, מחסה ומעוז לכל שבות עמך.

* * *

⁴⁰ alhanisim.blogspot.co.il. באתר נמצא דיון הלכתי והפניה למקורות על עצם הוספת "על הניסים" לתפילה.

חיבר: עמוס חכם (תשע"ב)⁴¹

על הניסים ועל הפורקן ועל הגבורות ועל המלחמות ועל התשועות ועל הנפלאות שעשית לעמך בימים ההם בזמן הזה. בימים אשר שארית פליטת ישראל, עם שרידי חרב הצר והאויב, מצא מנוח בארץ אשר נשבעת לאבותינו לתת לנו ונוספו על בני ישראל היושבים שם מלפנים, יחד כולם ביקשו לפרוק מעליהם עול מלכות זדון השולטת בארץ ולייסד את מדינת ישראל. אז נועצו יחדיו בני ישמעאל יושבי הארץ והארצות אשר מסביב לה ואמרו קומו ונקומה למלחמה ונכחיד את ישראל ואת מדינתו ולא ייזכר שם ישראל עוד. ואתה ברחמיך הרבים הפרת את עצתם וקלקלת את מחשבתם ועמדת לבניך בעת צרתם ונתת לבניך עצה וגבורה למלחמה באויביהם ונצחום והיכו בהם מכה גדולה וגרשום מגבול ישראל. ועשית לעמך תשועה גדולה ולך עשית שם גדול וקדוש בעולמך. על כן קיימו וקיבלו עליהם בני ישראל לעשות את יום חמישה לחודש השני הוא חודש אייר ליום שמחה והלל והודיה. וכשם שעשית עמנו את התשועה הזאת כן תוסיף להושיענו ותגאלנו גאולה שלמה ונודה לשמך הגדול סלה.

* * *

חיבר: הרב אליה שמואל הרטום⁴²

עַל הַנְּסִים וְעַל הַגְּבוּרֹת וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת וְעַל הַנְּפִלְאוֹת וְעַל הַפְּדוֹת
שְׁעָשִׂיתָ עִמָּנוּ כְּשֶׁנָּתַתָּ בְּלֵב מַלְכֵי אֲמוֹת הָעוֹלָם וְשָׁרִיחַן לְהַחֲלִיט עַל
הַקְּמַת מְדִינַת יִשְׂרָאֵל. וְהַפְּחַתָּ בְּלֵב אֲנָשֵׁי עַמְּךָ רוּחַ גְּבוּרָה וְתוֹשֵׁיחַ.

⁴¹ הנוסח מופיע, בין היתר, במאמרו של אהרן ארנד, "לכבוד יום העצמאות" בדף שבועי מספר 1115, פרשת תזריע מצורע ויום העצמאות, תשע"ה, בהוצאת לשכת רב הקמפוס, הפקולטה למדעי היהדות, אוניברסיטת בר אילן.

<https://www.biu.ac.il/JH/Parasha/tazria/Ahrend.doc>

⁴² הרב פרופ' אליה שמואל הרטום (1887-1965) היה מנהל בית המדרש לרבנים ברומא, איטליה.

וּתְמַכֶּתֶ בְּיָדָם לְהַקִּים אֶת מְדִינָתָנוּ. וְחִזְקֶתָ אֶת יָדֵי בְנֵיךָ עַל בְּנֵי אֲדוֹם וַיִּשְׁמָעֲאֵל. שְׁעָמְדוּ עֲלֵינוּ לְהַחְזִירָנוּ תַּחַת שְׁעָבוּדָם וְלַגְזֹל מִמָּנוּ אֶת פְּרֵי עֲמַלְנוּ וְלַגְרֹשְׁנוּ מֵאַרְצֵנוּ: וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים הַכֹּרֶת אֶת עַצַּת אוֹיְבֵינוּ וְקַלְקַלְתָּ אֶת מַחֲשַׁבְתָּם. מְסַרְתָּ חַמוּשִׁים בְּיַד חַלְשִׁים. וְרַבִּים בְּיַד מְעֻטִים: קִיַּמְתָּ בְּנוֹ אֶת דְּבָרֵי תּוֹרָתְךָ: וְרָדְפוּ מִכֶּם חַמְשָׁה מֵאַה וּיִמָּאֵה מִכֶּם רַבְבָּה יִרְדְּפוּ וְהִסִּירְתָּ אֶת חֲרַפַּת הַשְׁעָבוּד מִבְּנֵי עַמְּךָ הַיּוֹשְׁבִים בְּאַרְץ הַקְּדוֹשׁ וּכְשֶׁם שְׁעֵשִׂיתָ עִמָּנוּ נֹס, כֵּן עֲשֵׂה עִמָּנוּ ה' אֱלֹהֵינוּ פְּלֵא וְנֹסִים בְּעַת הַזֹּאת וּבְעֵתֵיךָ. וְנוֹדְהָ לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל סֶלָה:

מי שברך – למדינת ישראל ולצה"ל

למדינת ישראל (נוסח רשמי)

אֲבִינוּ שְׁבַשְׁמִים, צוּר יִשְׂרָאֵל וְגוֹאֲלוֹ, בָּרַךְ אֶת מְדִינַת יִשְׂרָאֵל, רֵאשִׁית צְמִיחַת גְּאֻלָּתָנוּ. הִגּוּ עֲלֶיךָ בְּאַבְרַת חֶסֶדְךָ, וּפְרַשׁ עֲלֶיךָ סֶפֶת שְׁלוֹמְךָ, וְשַׁלַּח אוֹרְךָ וְאַמְתֵּךְ לְרֵאשִׁיָּהּ, שְׂרִיָּה וַיִּעֲצִיָּהּ, וְתִקְנֶם בְּעֲצָה טוֹבָה מִלְּפָנֶיךָ. חִזַּק אֶת יָדֵי מַגְנֵי אֶרֶץ קְדֻשָּׁנוּ, וְהַנְחִילֵם אֱלֹהֵינוּ יְשׁוּעָה וְעֻטְרַת נְצַחוֹן תַּעֲטֹרֵם, וְנִתַּתְּ שְׁלוֹם בְּאַרְץ וְשִׁמְחַת עוֹלָם לַיּוֹשְׁבֵיהָ.

וְאֶת אַחֵינוּ כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל פְּקַד-נָא בְּכָל אַרְצוֹת פְּזוּרֵיהֶם, וְתוֹלִיכֶם מִהֲרָה קוֹמְמִיּוֹת לְצִיּוֹן עִירְךָ וְלִירוּשָׁלַיִם מִשְׁכַּן שְׁמֶךָ, כְּכַתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עֲבָדְךָ: "אִם יִהְיֶה נִדְחָךְ בְּקִצֵּה הַשָּׁמַיִם, מִשָּׁם יִקְבְּצֶךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וּמִשָּׁם יִקְחֶךָ. וְהִבִּיאֶךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יִרְשׁוּ אֲבֹתֶיךָ וִירְשֶׁתָּהּ, וְהִיטִבְךָ וְהִרְבֶּךָ מֵאַבְתִּיךָ."

וְיַחַד לְבַבְנוּ לְאַהֲבָה וְלִירְאָה אֶת שְׁמֶךָ, וְלִשְׁמֹר אֶת כָּל דְּבָרֵי תּוֹרָתְךָ. וְשַׁלַּח לָנוּ מִהֲרָה כּוֹ דָּוִד מְשִׁיחַ צְדָקָה, לְפָדוֹת מִכַּפֵּי קֶץ וְשׁוֹעֲתֶךָ. הוֹפֵעַ בְּהַדָּר גָּאוֹן עֲזָךְ עַל כָּל יוֹשְׁבֵי תֵּבֵל אֶרֶץְךָ, וַיֹּאמֶר כָּל אֲשֶׁר נִשְׁמָה בְּאַפּוֹ: "יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מְלֹךְ, וּמְלֹכוֹתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה." אָמֵן סֶלָה.

* * *

לחיילי צה"ל (נוסח רשמי)

מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב הוא ברוך את חיילי צבא הגנה לישראל, העומדים על משמר ארצנו וערי אלהינו מגבול הלבנון ועד מדבר מצרים ומן הים הגדול עד לבוא הערבה ביבשה באויר ובדם. יתן יי את אויבינו הקמים עלינו נגפים לפניהם. הקדוש ברוך הוא ישמר ויציל את חיילינו מפל צרה וצוקה ומפל נגע ומחלה וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם. ידבר שונאינו תחתיהם ויעטרם בכתר ישועה ובעטרת נצחון. ויקים בהם הכתוב: כי יי אלהיכם ההלף עמכם להלחם לכם עם איביכם להושיע אתכם: ונאמר אמן:

* * *

מי שברך למגוייסים (במלחמת השחרור) 43

מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב משה ואהרן דוד ושלמה הוא ברוך את כל אחינו ואחיותינו שהתגייסו לעבודת הגנה בארצנו הקדושה, העומדים על המשמר יומם ולילה להגן בחרוף נפש על עמנו ועל ערי אלהינו ונלחמים בגבורה לבלי לתת למשחית לפגוע במושבות ובנקודות הישוב, בעבור שאנו מתפללים לשלומם; הקדוש ברוך הוא ישמרם מפל צרה וצוקה ומפל פגע ואסון ויפרש ספת שלומו עליהם עם כל בית ישראל אחיהם, ויזכו לראות בנחמת ציון וקבוץ גלויות ובגאולה שלמה. ויתקים במהרה בזמינו הבטחת ה' הכתובה בתורתנו הקדושה "ונתתי שלום בארץ ושכבתם ואין מחריד" כן יהי רצון ונאמר אמן.

* * *

⁴³ עמ' 33, דף לתרבות יהודית, גליון 277, תמוז ה'תשס"ח, בהוצאת משרד החינוך, האגף לתרבות תורנית. <https://goo.gl/mB6wCD>

למדינת ישראל וחיילי צה"ל – נוסח אנגליה⁴⁴

מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב הוא לברך את מדינת ישראל ראשיה ויועציה על האדמה אשר נשבע לאבותינו לתת לנו. תן בלבם אהבתך ויראתך לסעדה במשפט ובצדקה, ונזכה בימינו לדברי עבדיך הנביאים כי מציון תצא תורה ודבר יהוה מירושלים. אבינו שבשמים, פקוד נא את חיילי צה"ל מגני ארץ קדשנו. שמרם מפל צרה וצוקה ושלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם. שים שלום בארץ ושמחת עולם על כל יושביה, ושב יעקב ושקט ושאנן ואין מחריד. ופרוש סכת שלומך על כל יושבי תבל ארצך. וכו' יהי רצון ונאמר אמן.

קידוש ליום העצמאות

קידוש לליל יום העצמאות / הקיבוץ הדתי⁴⁵

ברוך אתה יי אלהי ישראל מעולם ועד עולם, אשר גאלנו וגאל את אבותינו ממצרים ועשה לנו את כל הנסים האלה. הוציאנו מעבדות לחרות, ומשעבוד לגאלה, מיגון לשמחה, ומאבל ליום טוב. כן יי אלהינו ואלהי אבותינו הגיענו למועדים ולרגלים אחרים הבאים לקראתנו לשלום, ונשמח בבנין עירך, ונשים בעבודתך, ונודה לך שיר חדש על גאלתנו ועל פדות נפשונו, הללויה.
סברי חברים:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן
ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, שהחיינו וקימנו והגיענו לימן הזה.

* * *

⁴⁴ נוסח אנגליה (United Hebrew Congregations of the Commonwealth).
⁴⁵ סדר תפילות ליום העצמאות וליום ירושלים, מהדורה רביעית, תשנ"ב, עמ' 30

קידוש לליל יום העצמאות / מחזור מנהג איטליאני⁴⁶

מסדרים על השולחן יין, שלוש מצות (זכר לקורבן תודה) וחלת חמץ; רצוי להניח גם פרי חדש כדי לצאת מידי ספק ברכת שהחינו. ל"המוציא" בוצעים על שלוש המצות ועל לחם חמץ ואוכלים כזית מן המצה וכזית מן החמץ.

זֶה הַיּוֹם עֲשֵׂה יְהוָה נְגִילָה וְנִשְׂמָחָה בּוֹ. קוֹל רְנָה וַיִּשׁוּעָה בְּאֶהְיֶי צְדִיקִים מִיּוֹם יְהוָה עֲשֵׂה חֵיל. יָמִין יְהוָה רוֹמְמָה מִיּוֹם יְהוָה עֲשֵׂה חֵיל. בְּרוּךְ אַתָּה צוּר יִשְׂרָאֵל וְגוֹאֲלוֹ אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל הַעַמִּים וְרוֹמְמָנוּ מִכָּל לְשׁוֹן וְקִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצָנְנוּ לְהִלְלוֹ וּלְשַׁבְּחוֹ עַל הַנְּסִים שֶׁעָשָׂה לְאַבְרָהָם וְלְיִצְחָק וְלְיַעֲקֹב וְהַשִּׁבְנוּ לְאַרְצָךְ יִשְׂרָאֵל וְהַנְּחִילָנוּ נְצַחְוֹן עַל אוֹיְבֵינוּ וְשַׁחֲרַר חֵלֶק מֵאַרְצֵנוּ מִשְׁעֶבֶד הַגּוֹיִם: בְּרוּךְ אַתָּה גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל מִצַּיִב גְּבוּל אֱלֻמָּנָה.

סִבְרֵי מְרַנֵּן: בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מְלֶכֶד הָעוֹלָם בּוֹרָא פְּרֵי הַגֶּפֶן בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מְלֶכֶד הָעוֹלָם, שֶׁהַחֲיָנוּ וְקִיְמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לְיָמֵנוּ הַזֶּה.

* * *

קידוש ליום העצמאות / הקיבוץ הדתי⁴⁷

חֲסִדֵי יְהוָה אֲזַכִּיר תְּהִלַּת יְהוָה, כְּעַל כָּל אֲשֶׁר גָּמְלָנוּ יְהוָה, וְרַב טוֹב לְבַיִת יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר גָּמְלָם כְּרַחֲמָיו וּכְרַב חֲסִדָּיו. מֵאַתָּה יְהוָה הִיְתָה זֹאת הַיּוֹם נִפְלְאוֹת בְּעֵינֵינוּ. זֶה הַיּוֹם עֲשֵׂה יְהוָה נְגִילָה וְנִשְׂמָחָה בּוֹ. כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֲשָׂא וּבִשְׁם יְהוָה אֶקְרָא.

סִבְרֵי חֲבָרִים: בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מְלֶכֶד הָעוֹלָם בּוֹרָא פְּרֵי הַגֶּפֶן

* * *

⁴⁶ עמ' 754-766, כפי שהונהג בבית הכנסת האיטלקי בירושלים, ע"פ הרב אליה שמואל הרטום ובנו הרב מנחם עמנואל הרטום.

⁴⁷ סדר תפילות ליום העצמאות וליום ירושלים, מהדורה רביעית, תשנ"ב, עמ'

קידוש ליום העצמאות / ד"ר יעקב מעוז, החברה למתנ"סים

יום העצמאות ויכלו וייתמו ימי הגלות, ויכל עם ישראל ב-ה' באייר לחתום מגלתו, ויכרז בו ביום על הקמת ישראל מדינתו, ויגמר העם את ההלל על פאר יצירתו, ויעשהו ליום חג לדורות, כי בו הגשים את מקצת החלומות.

ברשות כל המסובים – לחיים
ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן

נברך את עם ישראל, עם עולם, אשר קדש החיים ורצה בהם, ויום חג עצמאותו באהבה ובכבוד הוריש לנו, זיכרון לדור התקומה, ראשית צמיחת הגאולה, זכר ליציאה משעבוד גלות, ויום חג זה לאהבה ולשלום הנחילנו. ברוך העם אשר היום יום חג עצמאותו.

* * *

קידוש ליל יום העצמאות / מחזור מנהג איטליאני⁴⁸

על הנסים ועל הגבורות ועל התשועות ועל הנפלאות ועל הפדות שעשית עמנו כשנתת בלב מלכי אמות העולם ושריהן להחליט על הקמת מדינת ישראל. והפחת בלב אנשי עמך רוח גבורה ותושיה. ותמכת בגדם להקים את מדינתנו. וחזקת את ידי בניך על בני אדום וישמעאל. שעמדו עלינו להחזירנו תחת שעבודם ולגזל ממנו את פרי עמלנו ולגרשנו מארצנו. ואתה ברחמיך הרבים הפרת את עצת אויבינו וקלקלת את מחשבתם. מסרת חמושים ביד חלשים, ורבים ביד מעטים: קימת בנו את דברי תורתך: ורדפו מכם חמשה

⁴⁸ עמ' 754-766, כפי שהונהג בבית הכנסת האיטלקי בירושלים, ע"פ הרב אליה שמואל הרטום. במהדורה השלישית של סדר תפילות ליום העצמאות ויום ירושלים בהוצאת הקיבוץ הדתי הובא נוסח שונה של "על הניסים, אך הוא הוסר במהדורה הרביעית מפאת הסתייגותו של הרב שלמה גורן להכנסת התפילה בעמידה ובברכת המזון.

מָאָה וּמָאָה מִכֶּם רָבְבָה יְרָדְפוּ. וְהִסִּילֹתְ אֶת חֲרַפְתָּ הַשְּׁעֵבֹוד מִבְּנֵי עַמֶּךָ הַיּוֹשְׁבִים בְּאַרְצְךָ הַקִּדָּשׁ וּכְשֵׁם שְׁעֵשִׂית עִמָּנוּ נֹס, כִּן עֲשֵׂה עִמָּנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ פְּלֵא וְנִסִּים בְּעַת הַזֹּאת וּבְעֵתִיד. וְנוֹדֶה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל סָלָה.

שירים וקריאות ליום העצמאות

כאן נביא מספר שירים וקריאות שאפשר לשלב בתפילה או בטקס נפרד, וכן הפניות למקומות ואתרים אחרים.

מהמקורות

חזון העצמות היבשות / יחזקאל לז, א-טו

הִיָּתָה עָלַי יַד יְהוָה וַיּוֹצֵאֵנִי בְרוּחַ יְהוָה וַיְנִיחֵנִי בְּתוֹךְ הַבְּקָעָה וְהִיא מְלֵאָה עֲצָמוֹת: וְהֶעֱבִירֵנִי עֲלֵיהֶם סְבִיב סְבִיב וְהִנֵּה רַבּוֹת מְאֹד עַל פְּנֵי הַבְּקָעָה וְהִנֵּה בְּשׁוֹת מְאֹד: וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן אָדָם הַתְּחִיֵּנָה הָעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה וְאָמַר אֲדֹנָי יְהוָה אַתָּה יָדַעְתָּ: וַיֹּאמֶר אֵלַי הִנְבֵּא עַל הָעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה וְאָמַרְתְּ אֲלֵיהֶם הָעֲצָמוֹת הַיְבֵשׁוֹת שְׁמְעוּ דְבַר יְהוָה: כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוָה לָעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה הִנֵּה אֲנִי מְבִיא בָכֶם רוּחַ וְחַיִּיתֶם: וְנָתַתִּי עֲלֵיכֶם גְּדִים וְהַעֲלַתִּי עֲלֵיכֶם בָּשָׂר וְקִרְמַתִּי עֲלֵיכֶם עוֹר וְנָתַתִּי בָכֶם רוּחַ וְחַיִּיתֶם וַיִּדְעַתֶם כִּי אֲנִי יְהוָה: וְנִבְּאתִי כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִי וַיְהִי קוֹל כְּהִנְבְּאֵי וְהִנֵּה רַעַשׁ וַתִּקְרְבוּ עֲצָמוֹת עָצָם אֶל עֲצָמוֹ: וְרָאִיתִי וְהִנֵּה עֲלֵיהֶם גְּדִים וּבָשָׂר עָלָה וַיִּקְרָם עֲלֵיהֶם עוֹר מִלְּמַעְלָה וְרוּחַ אֵין בָּהֶם: וַיֹּאמֶר אֵלַי הִנְבֵּא אֶל הַרוּחַ הַנְּבֵא בֶן אָדָם וְאָמַרְתְּ אֶל הַרוּחַ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוָה מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בָּאִי הַרוּחַ וּפְחִי בַּהַרְוִיגִים הָאֵלֶּה וַיְחִיו: וְהִנְבְּאתִי כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִי וַתִּבּוֹא בָהֶם הַרוּחַ וַיְחִיו וַיַּעֲמְדוּ עַל רַגְלֵיהֶם חֵיל גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד: וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן אָדָם הָעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל הֵמָּה הִנֵּה אֹמְרִים יְבָשׁוּ עֲצָמוֹתֵינוּ וְאַבְדָּה תִּקְוַתֵנוּ נִגְזַרְנוּ לָנוּ: לָכֵן הִנְבֵּא וְאָמַרְתְּ אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוָה הִנֵּה אֲנִי פֹתַח אֶת קַבְרוֹתֵיכֶם וְהַעֲלִיתִי אֶתְכֶם מִקַּבְרוֹתֵיכֶם עִמִּי וְהִבַּאתִי אֶתְכֶם אֶל אֲדָמַת יִשְׂרָאֵל: וַיִּדְעַתֶם כִּי אֲנִי יְהוָה בִּפְתָחִי אֶת קַבְרוֹתֵיכֶם

וּבַהֲעֲלוֹתַי אֶתְכֶם מִקְבְּרוֹתֵיכֶם עַמִּי: וְנָתַתִּי רוּחִי בְכֶם וְחִיִּיתֶם
וְהִנַּחְתִּי אֶתְכֶם עַל אֲדָמַתְכֶם וַיִּדְעַתֶם כִּי אֲנִי יְהוָה דְּבַרְתִּי וְעָשִׂיתִי
נְאֻם יְהוָה:

שיר המעלות – תהלים קכו

שִׁיר הַמַּעְלוֹת בְּשׁוּב יְהוָה אֶת שִׁיבַת צִיּוֹן הֵיינוּ כְּחֹלְמִים: אֲזַי יִמְלֵא
שְׂחוֹק פִּינוּ וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה אֲזַי יֹאמְרוּ בְּגוֹיִם הַגְּדִיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת עִם
אֲלֹהָ: הַגְּדִיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ הֵיינוּ שְׂמֵחִים. ד שׁוּבָה יְהוָה אֶת
שְׁבוֹתֵנוּ כְּאֶפְיָקִים בְּנֶגֶב: הַזְרְעִים בְּדִמְעָה בְּרִנָּה יִקְצְרוּ: הַלֹּחַד יִלְדָּ
וּבָכָה נִשְׂא מִשָּׁדָה הַזֶּרַע בָּא יָבוֹא בְרִנָּה נִשְׂא אֶלְמָתָיו:

* * * * *

שירים

דרך וחזון / מילים: יוסי ויליאן, לחן: יאיר מילר

זוהי ארצנו	גם אם טעינו
כאן נבנה בתינו	עוד לא אבדנו
זוהי ארץ הבחירה	גם דרך וחזון
הבה נתלכדה	לא לא ניתן פה
יד אל יד נושיטה	גם אם כאבנו
אנו קני המנורה	עוד נשוב לצעוד
אם המסע...	גם בית גם שדה
	שוב נבנה נחרוש
	עוד יאיר האור
	ותפרח רקפת
	עוד נפרוץ הדרך
	ונשוב אל הפזמון
	אם המסע עוד מתארך
	ואם הדרך ארוכה
	ואם זורעים פה בדמעה
	ברינה יקצורו

פה בארץ חמדת אבות / מילים: ישראל דושמן,

לחן: חנינא קרצבסקי

<p>נירו ניר ניר ניר שירו שיר שיר שיר גילו גיל גיל גיל כבר הנצו ניצנים.</p> <p>נירו ניר ניר ניר שירו שיר שיר שיר גילו גיל גיל גיל עוד יבואו זרעונים.</p>	<p>פה בארץ חמדת אבות תתגשמנה כל התקוות פה נחיה ופה ניצור, חיי זוהר חיי דרור. פה תהא השכינה שורה פה תפרח גם שפת התורה.</p>
---	---

* * * * *

קטעי קריאה ומקורות (אתר משרד החינוך)

מקורות ליום הזיכרון ויום העצמאות

<http://edu.gov.il/moe/ZikaronVeAzmaut/sources/Pages/sources.aspx>

מקורות רבניים על הקמת מדינת ישראל מתוך אתר "אגף תרבות תורנית" משרד החינוך

<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Toranit/MekorotNose/Amlsrael/PamayGeula.htm>

פיוטים ליום העצמאות (אתר הפיוט והתפילה)

<http://web.nli.org.il/sites/nlis/he/song/pages/results.asp&indx=11#query=any,contains,>

